

ماهنامه تخصصی شماره 87

1402

ماهنامه پیام مالیاتی

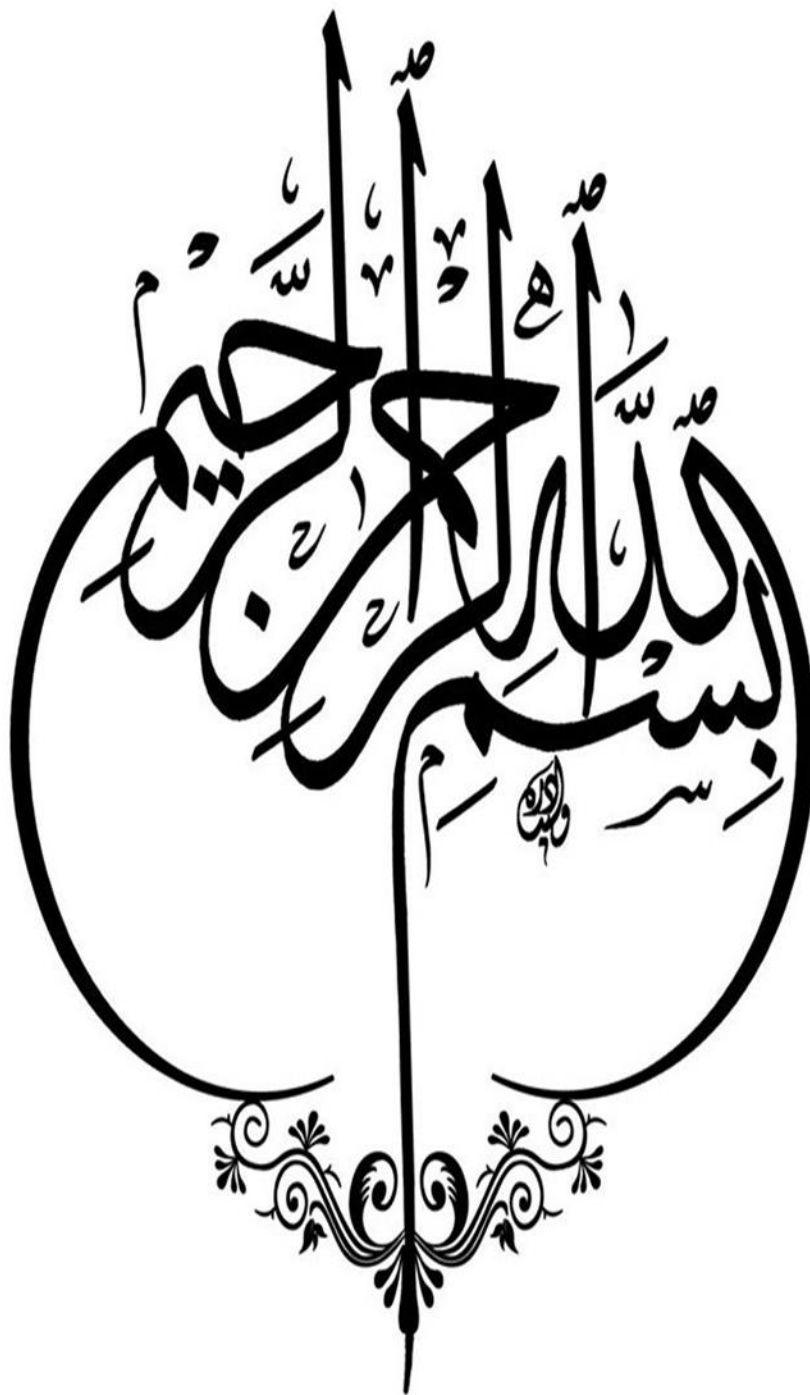
۵۴ صفحه / ۱۰۰۰۰ تومان

شماره ۸۷ / دی ۱۴۰۲

- مالیات حق تمبر چیست؟
- مالیات بر درآمد اجاره املاک
- مالیات بر درآمد کشاورزی

- لیست بیمه چیست؟
- تصویب قانون مالیات
- مالیات بر ارث چیست؟

صاحب امتیاز: گروه برهان پردازش پویا

مدیر مسئول و سر دبیر: امیر حسین جعفری

خبرنگار: مهديه هژبر - زینب خالدآبادی - زهرا رضانی

ویراستار: مهسا عرب سرهنگی

روابط عمومی: زهرا اسفندیاری - مریم حسنی

واحد حسابداری: ساحل چهاردولی

طراحی و صفحه آرایی: شیدا احمدی

نشانی ماهنامه: میدان هفتم تیر، جنب مسجد الجواد، کوچه بهار مستیان، پلاک 80، واحد 23، طبقه 6

نام چاپخانه: چاپخانه ایران کهن

کد پستی: 1574633711

تلفن: 021-88592576

شماره حساب نشریه: 2618000910513

لیست بیمه چیست؟

لیست بیمه تامین اجتماعی، لیستی است که شامل سوابق بیمه ای کارگران و کارمندان از قبیل نام و کد ملی کارکنان، دستمزد روزانه، دستمزد ماهانه، مزایای مشمول بیمه، حق بیمه سهم کارگر، کسورات و سایر کسورات می شود، که در سازمان یا موسسه ای مشغول به فعالیت هستند و توسط کارفرما در لیست بیمه درج می شود.

تمامی افرادی که نامشان در فهرست بیمه تامین اجتماعی قرار دارد باید به صورت ماهیانه حق بیمه ای، به منظور برخورداری از مزایای بیمه تامین اجتماعی؛ پرداخت نمایند. برای تعریف مفهوم حق بیمه و درک درست آن باید گفت که حق بیمه مبلغی است که در پایان هر ماه برای استفاده از مزایای تامین اجتماعی به این سازمان پرداخت می شود.

حق بیمه به صورت کلی شامل 30٪ از حقوق کارگران و کارکنان می باشد، که از این درصد، 7٪ آن سهم کارگر و 23٪ آن سهم کارفرما است. به عبارت ساده تر یعنی در پایان هر ماه کارفرما 7٪ از حقوق کارگر و کارمند خویش را به منظور واریزی حق بیمه کسر می نماید و 23٪ سهم خویش را هم به آن اضافه می نماید. در نهایت پس از ارسال لیست بیمه توسط کارفرما مبلغ نهایی بیمه را کارفرما در سامانه اداره بیمه پرداخت می کند. البته توجه داشته باشید که بیمه مشاغل سخت با بقیه مشاغل متفاوت است. بیمه تامین اجتماعی انواع مختلفی دارد که شامل:

- بیمه تامین اجتماعی اجباری
- بیمه اختیاری
- بیمه تامین اجتماعی خویش فرما
- بیمه مشاغل آزاد

تمامی کارفرمایان برای تهیه و رد کردن لیست بیمه، ابتدا باید در سامانه تامین اجتماعی ثبت نام نمایند. پس از دریافت کد کارگاهی و اختصاص دادن نام کاربری و رمز عبور، باید با استفاده از نرم افزار ارسال لیست بیمه تامین اجتماعی اطلاعات کارگران و کارمندان را در برنامه ثبت نمایند. البته کارفرمایان اغلب از طریق برنامه حسابداری ابتدا لیست بیمه را آماده و سپس فایل های تهیه شده را در سایت تامین اجتماعی بارگذاری شوند.

لیست بیمه را معمولا حسابداران شرکت در سایت تامین اجتماعی بارگذاری می کنند، اما اگر مشکل و یا تاخیری در ارسال و پرداخت مبلغ لیست بیمه وجود داشته باشد، کارفرما باید پاسخگوی سازمان تامین اجتماعی باشد. بنابراین این کار حسابدار برای تامین اجتماعی به معنای ارسال لیست بیمه توسط کارفرما می باشد.

نرم افزار ارسال لیست بیمه تامین اجتماعی را می توانید از طریق سایت www.tamin.ir دانلود نمایید و پس از نصب نرم افزار، برنامه را اجرا نمایید و سپس بر روی منوی «اطلاعات پایه» کلیک و گزینه «مشخصات کارگاه» را انتخاب کنید. سپس اطلاعات پایه و مشخصات کارکنان را وارد نمایید.

اطلاعات ثبت شده را در زمان معین شده در قالب یک فایل cd و یا به صورت اینترنتی از طریق سایت سازمان تامین اجتماعی برای ارسال لیست بیمه بارگذاری و ارسال نمایند. در فیلم آموزش حقوق و دستمزد هم نحوه ارسال لیست بیمه آموزش داده خواهد شد.

همان طور که بیان شد برای تهیه لیست بیمه تامین اجتماعی از دو طریق می توان اقدام نمود:

1. تهیه و ارسال لیست بیمه از طریق سامانه www.tamin.ir
2. تهیه لیست از طریق نرم افزار و ارسال آن از طریق سامانه تامین اجتماعی

تهیه لیست بیمه تامین اجتماعی

طریقه رد کردن لیست بیمه

زمانی وجود دارد که شما قصد دارید بدون نرم افزار؛ لیست بیمه را به سازمان تامین اجتماعی ارسال نمایید. برای رد کردن لیست بیمه بدون نرم افزار طبق مراحل زیر عمل می کنیم:

- برای رد کردن لیست بیمه در وهله ی اول وارد پرتال سازمان تامین اجتماعی به آدرس اینترنتی samt.tamin.ir می شوید.
- سپس کد ملی و کلمه عبور کارفرما و یا نماینده قانونی ایشان، که قبلا به اشخاص از طریق پیامک ارسال شده است را وارد می نمایید.
- پس از ورود به سامانه ارسال اینترنتی لیست بیمه از منوی «عملیات لیست بیمه» گزینه «بارگذاری لیست بیمه» را انتخاب کنید.
- در پنجره ی باز شده اطلاعاتی از قبیل نام، کد کارگاه و شعبه تامین اجتماعی مربوط به کارگاه خود را مشاهده خواهید کرد. برای رد کردن لیست بیمه باید تمام اطلاعات را با جزئیات مشاهده و مورد بررسی قرار دهید و اگر نیاز به اصلاح داشت، اصلاحات لازم را انجام دهید.
- پس از اطمینان از درستی اطلاعات، فایل اطلاعات ماهیانه کارگاه و اطلاعات ماهیانه بیمه شدگان را که در طی ماه جاری اتفاق افتاده است را بارگذاری و آپلود کنید.
- در نهایت پس از گذراندن مراحل بالا، برای رد کردن لیست بیمه روی گزینه بارگذاری کلیک و لیست بیمه ارسال می شود.

مهلت قانونی ارسال لیست بیمه

کارفرما موظف است لیست بیمه کارکنان خود را در دو مرحله تهیه و ارسال نماید:

پس از ثبت شرکت:

کارفرما موظف است پس از ثبت شرکت، لیست بیمه کارکنان خود را به سازمان بیمه تامین اجتماعی ارسال نماید. بهترین زمان برای انجام این کار حداکثر 15 روز پس از ثبت شرکت است.

همراه لیست حقوق و دستمزد به صورت ماهیانه :

کارفرما موظف است لیست حق بیمه و بیمه بیکاری کارکنان خود را حداکثر تا پایان آخرین روز ماه بعد به سازمان ارسال نماید؛ همچنین نسبت به پرداخت حق بیمه کارکنان خود در همین مهلت (تا آخرین روز ماه بعد) اقدام نماید.

نکات

♦ بر اساس قوانین سازمان بیمه تامین اجتماعی، برای کارگاه‌هایی که تعداد کارکنان آنها کمتر یا مساوی 5 نفر باشد، کارفرما از پرداخت حق بیمه سهم کارفرما معاف است؛ مهلت ارائه لیست بیمه برای این دسته از کارفرمایان حداکثر تا پایان آخرین روز دو ماه بعد خواهد بود.

♦ در صورتی که آخرین روز مهلت قانونی با تعطیل رسمی یا تعطیلی ادارات (سازمان) منطبق شود، روز تعطیل به حساب نمی‌آید؛ به این ترتیب، آخرین روز مهلت ارسال لیست بیمه، اولین روز آغاز به کار سازمان بیمه، بعد از تعطیلی خواهد بود.

انواع جریمه تامین اجتماعی

بر اساس قانون، جریمه بیمه تامین اجتماعی به دو دسته تقسیم می‌شود:

1. جریم عدم ارسال یا تاخیر در ارسال لیست بیمه

2. جریم عدم پرداخت حق بیمه یا تاخیر در پرداخت آن

بر اساس مقررات سازمان تامین اجتماعی، در صورتی که کارفرما لیست بیمه و بیمه بیکاری کارکنان کارگاه خود را برای یک و یا چند ماه ارسال نکند و یا با تاخیر ارسال نماید، مشمول پرداخت جرائمی به شرح زیر خواهد بود:

جریمه عدم ارسال لیست بیمه

کارفرمایانی که لیست بیمه خود را برای یک یا چند ماه به سازمان تامین اجتماعی ارسال نکنند، به صورت زیر مشمول پرداخت جریمه خواهند بود:

جریمه‌ای معادل 10 درصد کل بدهی (حق بیمه + بیمه بیکاری) پرداخت نشده برای یک بار

نکته:

در صورتی که کارفرما لیست را در موعد مقرر به سازمان ارسال نموده باشد؛ اما پس از حسابرسی بیمه تامین اجتماعی از کارگاه و بازرسی بیمه تامین اجتماعی از دفاتر قانونی، لیست ارسالی با مقادیر دریافتی حسابرس مغایر باشد؛ مابه‌التفاوت مورد مغایرت، مشمول جریمه عدم ارسال لیست بیمه تامین اجتماعی نمی‌گردد.

جریمه تاخیر در ارسال لیست بیمه

کارفرمایی که لیست بیمه و بیمه بیکاری مجموعه خود را پس از مهلت مقرر به سازمان ارسال نمایند، مشمول جریمه به صورت زیر خواهند بود:

جریمه‌ای معادل 10 درصد کل بدهی بیمه (حق بیمه + بیمه بیکاری) همان ماه

جرائم عدم پرداخت حق بیمه یا تاخیر در پرداخت آن

اگر کارفرمایی حق بیمه قابل پرداخت را در مهلت مقرر پرداخت نکند یا با تاخیر پرداخت نماید، مشمول پرداخت جریمه می‌شود. جریمه تاخیر پرداخت حق بیمه تامین اجتماعی پس از قطعی شدن بدهی به صورت زیر محاسبه و مطالبه خواهد شد: معادل ۲ درصد نسبت به جمع کل حق بیمه و بیمه بیکاری و یا مبالغ پرداخت نشده به ازای هر ماه

نکات

♦ کلیه بدهی‌های گذشته کارفرمایان (بدهی کلی یا کسری از بدهی) در صورت قطعی شدن مشمول پرداخت 2 درصد جریمه تاخیر در پرداخت حق بیمه به ازای هر ماه خواهد بود.

♦ برای آرای هیئت‌های بدوی با مبلغ کمتر از 1,500,000 ریال و آرای هیئت‌های تجدیدنظر، تاریخ ابلاغ رأی ملاک محاسبه جرائم تأخیر تادیه پرداخت خواهد بود.

♦ حق بیمه بر اساس نرخ جاری محاسبه و مطالبه می‌شود؛ بر این اساس، در زمینه آرای محاکم قضایی، بدهی محاسبه شده پس از یک ماه از تاریخ ابلاغ مشمول 2 درصد جرائم ماهیانه خواهد بود.

عدم ارسال لیست بیمه پیمانکاران

پیمانکاران در دوره اجرای پیمان، موظف به تهیه و ارسال لیست بیمه برای کارکنان شاغل در قرارداد به صورت ماهیانه هستند. به این ترتیب برای ماه‌هایی که لیست کارکنان خارج از مهلت قانونی ارسال می‌شود، پیمانکار مشمول پرداخت جریمه دیرکرد ارسال لیست بیمه به میزان 10 درصد حق بیمه متعلقه کارکنان خواهد بود.

نکات

♦ برخی پیمانکاران به رغم دارا بودن فعالیت، به طور کلی در دوره اجرای پیمان از ارسال لیست و پرداخت حق بیمه کارکنان شاغل خودداری می‌کنند؛ این دسته از پیمانکاران مشمول جریمه تاخیر ارسال لیست به ماخذ 10 درصد حق بیمه کل مبلغ ناخالص کارکرد (جمع کل حق بیمه و بیمه بیکاری) در انتهای دوره خواهند بود.

♦ مانده بدهی‌های اعلام شده به کارفرمایان کارگاه‌ها و پیمانکاران از تاریخ قطعیت مشمول 2 درصد جریمه تاخیر تادیه ماهیانه خواهد بود.

تقسیم بدهی پرداخت حق بیمه

کارفرما می‌تواند با مراجعه به سازمان تامین اجتماعی و ثبت درخواست، کل بدهی حق بیمه پرداختی (حق بیمه + بیمه بیکاری) را تقسیم نماید.

عدم پرداخت اقساط بدهی بیمه تامین اجتماعی

در صورتی که کارفرما هر یک از اقساط بدهی را تا سررسید قسط بعدی پرداخت ننماید، اقساط باقی‌مانده تبدیل به حال می‌شود؛ در نتیجه جرایم متعلقه از تاریخ سررسید اولین قسط پرداخت نشده با نرخ جریمه (2 درصد) به نسبت کل مبلغ مانده بدهی محاسبه و قابل وصول خواهد بود.

نحوه محاسبه حق بیمه برای افراد با قراردادهای موقت

یکی از موارد ابهام در ارائه لیست بیمه، نحوه محاسبه حق بیمه برای افرادی است که با قرارداد موقت مشغول به کار هستند. بر اساس قانون کار، کارفرما موظف است کلیه افراد شاغل در مجموعه خود را، مشروط بر آن که رابطه کارگر و کارفرمایی برقرار باشد، بیمه نماید. از جمله این افراد، منشی مطب پزشکان، مربیان و مدرسان حق التدریس و ... که به صورت ساعتی، روزمزد یا پاره‌وقت مشغول به کار هستند. تعداد روزهای کارکرد این افراد به صورت زیر محاسبه و در لیست بیمه ثبت و ارسال می‌شود:

(ساعات کارکرد استاندارد روزانه ÷ مجموع ساعات کارکرد ماهیانه) = تعداد روز کارکرد در ماه

شرایط ثبت قراردادهای موقت در لیست بیمه

- برای این که نام افراد با قراردادهای پاره‌وقت، ساعتی یا روزمزد، در لیست بیمه درج شود، باید شرایط زیر برقرار باشد:
1. میزان حقوق و مزایای مشمول فرد، کمتر از حداقل حقوق قانون کار نباشد.
 2. کارگر تنها مشمول قانون کار و تحت حمایت سازمان تامین اجتماعی باشد؛ به عبارت دیگر، نام افرادی که تحت پوشش سایر صندوق‌های حمایتی هستند، نباید در لیست بیمه تامین اجتماعی درج شود. ارائه مدارک و مستندات معتبر برای اثبات حمایت سایر سازمان‌ها از افراد ضروری است.

ارائه لیست بیمه برای کارفرمایان اتباع خارجی

تهیه و تنظیم و ارسال لیست بیمه شدگان تامین اجتماعی، یکی از تکالیف قانونی کلیه کارفرمایان در ایران است. کارفرمایان تبعه کشورهای خارجی اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی که در ایران دارای کارگاه‌های فعال مشمول قانون تامین اجتماعی هستند، نیز از این قانون مستثنی نیستند. به این ترتیب جریمه تاخیر لیست بیمه و یا عدم ارسال آن همچنین پرداخت مبالغ حق بیمه همانند کارفرمایان ایرانی محاسبه خواهد شد.

نکته:

ملاک ماه ارسال لیست و پرداخت حق بیمه، ماه‌های شمسی است. کارفرمایان تبعه کشورهای خارجی که حقوق کارکنان خود را بر مبنای ماه میلادی پرداخت می‌کنند، موظفند لیست بیمه خود را بر اساس ماه‌های شمسی ارسال نمایند.

بخشودگی جریمه عدم پرداخت یا تاخیر در پرداخت حق بیمه

اگر کارفرما مشمول جرائم عدم پرداخت یا تاخیر در پرداخت حق بیمه باشد؛ در صورتی که اصل بدهی حق بیمه و بیمه بیکاری متعلقه را پرداخت نماید، مشمول بخشودگی معادل 40 درصد جریمه‌های مربوطه خواهد بود.

شرط استفاده از بخشودگی جرائم عدم پرداخت حق بیمه

شرط استفاده از بخشودگی 40 درصدی جریمه‌های عدم پرداخت یا تاخیر در پرداخت حق بیمه، پرداخت اصل بدهی قبل از صدور برگ لازم الاجرا است. در صورتی که برگ لازم الاجرا صادر شود، معافیت 40 درصدی لغو می‌شود؛ علاوه بر آن یک بیستم بدهی به عنوان نیم عشر اجرایی به کارگاه تعلق خواهد گرفت.

نحوه محاسبه جریمه عدم ارسال لیست بیمه

برای آموزش نحوه محاسبه جریمه عدم ارسال لیست بیمه، به این مثال دقت نمایید. یک کارفرما برای کارگاه خود با 7 کارگر، یک ماه لیست بیمه خود را ارسال نکرده است؛ اگر حقوق و دستمزد مشمول پرداخت حق بیمه برابر با 270,000,000 ریال باشد؛ جرائم قابل پرداخت کارفرما چقدر خواهد بود؟

یادآوری:

مبلغ حق بیمه 30 درصد از حقوق مشمول پرداخت حق بیمه یک حقوق‌بگیر است؛ از این میزان 23٪ توسط کارفرما و 7٪ توسط حقوق‌بگیر پرداخت می‌شود. با توجه به نکات ذکر شده در خصوص جریمه‌ی عدم ارسال بیمه، جریمه‌ی 10 درصدی در انتظار کارفرما خواهد بود. بنابراین می‌توان گفت کارفرما ملزم به پرداخت 33 درصد از 27 میلیون تومان (مبلغ اصلی + جریمه) به تامین اجتماعی خواهد بود.

جریمه عدم ارسال لیست بیمه به تأمین اجتماعی چند درصد است؟

همانطور که اشاره کردیم، ارسال لیست و پرداخت حق بیمه یکی از وظایف کارفرمایان است. اگر با قوانین ارسال لیست بیمه آشنا نباشید، ممکن است با جرائم مختلفی از سوی سازمان تأمین اجتماعی رو به رو شوید. یکی از این جرائم مربوط به عدم ارسال لیست بیمه در مهلت قانونی است. براساس قانون، در صورتی که کارفرما در مهلت مقرر (یعنی تا پایان ماه بعد از تنظیم لیست حقوق و دستمزد)، لیست بیمه را به تأمین اجتماعی ارسال نکند یا با تأخیر ارسال کند، مشمول جریمه‌ای معادل ۱۰ درصد و در یک نوبت نسبت به جمع کل حق بیمه و بیمه بیکاری خواهد شد. برای جلوگیری از این جریمه نقدی سنگین بهتر است دقت زیادی در ارسال لیست بیمه خود داشته باشید.

نکات مربوط به جریمه عدم ارسال لیست بیمه به تأمین اجتماعی

علاوه بر جریمه ۱۰ درصدی نکات دیگری هم وجود دارد که کارفرمایان باید به آن توجه داشته باشند:

- لیست بیمه باید از طریق ثبت اطلاعات در نرم افزار List Disk انجام بگیرد
- مهلت ارسال لیست بیمه در کارگاه‌های مشمول قانون معافیت حق بیمه سهم کارفرما تا میزان ۵ نفر کارگر، ۲ ماه بعد خواهد بود
- چنانچه به هر علی از سوی کارفرما لیست پرسنل شاغل با تأخیر به شعب اجرایی صندوق تأمین اجتماعی ارائه شود نیز جریمه ۱۰ درصدی در نظر گرفته خواهد شد.

توجه به این نکات و استفاده از نرم افزار مالی قدرتمندی که بر اساس آخرین قوانین امکان تهیه لیست حقوق و دستمزد را به شما بدهد، باعث می‌شود تا از جریمه‌های نقدی تأمین اجتماعی جلوگیری کنید.

حسابرسی بیمه تأمین اجتماعی چیست؟

به طور کلی حسابرسی بیمه تأمین اجتماعی به منظور رسیدگی به اسناد کارفرمایان و دفاتر قانونی شرکت‌هایی که دارای پرونده در تأمین اجتماعی هستند و کد کارگاهی دارند، توسط سازمان حسابرسی تأمین اجتماعی انجام می‌گیرد. در حسابرسی بیمه تأمین اجتماعی، اسناد مالی کارگاه‌ها که مرتبط با حساب‌های هزینه‌ای هستند، مورد بررسی قرار می‌گیرند تا از پرداخت حق بیمه توسط کارفرما مطمئن شوند. حسابرسی بیمه معمولاً در دوره‌های چند ساله انجام می‌گیرد و تمرکز آن طبق قانون مجازاتی را به همراه خواهد داشت.

موسسه حسابرسی بیمه تأمین اجتماعی، از سوی این سازمان مکلف شده است که بررسی دفاتر قانونی شرکت‌ها (شرکت‌هایی که دارای پرونده بیمه در سازمان تأمین اجتماعی هستند) را به عمل بیاورد و تمامی اسناد و مدارکی که مربوط به تمامی پرداخت‌ها و کلیه سرفصل‌هایی که احتمال دارد حقوق و مزایا و یا سایر هزینه‌های مشمول حق بیمه در آن‌ها مستتر باشد را به صورت دوره‌ای مورد رسیدگی قرار دهد تا از رعایت قوانین و مقررات مربوطه توسط شرکت یا موسسات مزبور مطمئن گردد.

بنابراین حسابرسی بیمه تأمین اجتماعی به معنی بازدید و بررسی دفاتر قانونی شرکت‌ها توسط موسسه حسابرسی بیمه به منظور مطابقت این دفاتر با قانون بیمه تأمین اجتماعی و اطمینان از پرداخت حق بیمه کارکنان شرکت‌های مزبور می‌باشد. موسسه حسابرسی بیمه تأمین اجتماعی، تنها مرجع سازمان تأمین اجتماعی جهت انجام امور حسابرسی اعم از حسابرسی داخلی، حسابرسی عملیاتی، بازرسی دفاتر قانونی و... می‌باشد.

قانون تأمین اجتماعی در ارتباط با حسابرسی بیمه تأمین اجتماعی

در جهت اجرای ماده ۴۷ قانون تأمین اجتماعی که مقرر می‌دارد: «کارفرمایان مکلف هستند صورت مزد، حقوق و مزایای بیمه شدگان و همچنین دفاتر و مدارک لازم را در موقع مراجعه بازرسی سازمان در اختیار او بگذارند؟» بازرسان سازمان می‌توانند از تمام

یا قسمتی از دفاتر و مدارک مذکور رونوشت و یا عکس تهیه و برای کسب اطلاعات لازم به هر یک از رؤسا، کارمندان، کارگران کارگاه و مراجع ذی ربط مراجعه نمایند.

بازرسان سازمان حق دارند کارگاه های مشمول قانون را مورد بازرسی قرار دهند و دارای همان اختیارات و مسئولیت های مذکور در مواد ۵۲ و ۵۳ قانون کار خواهند بود. نتیجه بازرسی حداکثر ظرف یک ماه از طرف سازمان به کارفرما اعلام خواهد شد.

همانطور که در متن قانون تامین اجتماعی نیز آمده، حسابرسی بیمه تامین اجتماعی یعنی تمام اسناد و مدارک و دفاتر قانونی یک شرکت و کارگاه از سوی بازرسان مورد بررسی قرار می گیرد تا معین شود آیا کارفرما به تعهدات بیمه در قبال کارکنان عمل کرده است یا خیر.

قوانین خارج از تامین اجتماعی مرتبط با حسابرسی بیمه

علاوه بر موضوع تامین اجتماعی و قانون تامین اجتماعی که در ارتباط با حسابرسی بیمه تامین اجتماعی مورد استفاده قرار می گیرد؛ قوانین دیگری وجود دارد که از آن ها برای مسائل حسابرسی استفاده می شود. این موارد عبارت است از: قانون تجارت، قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، قانون مالیات های مستقیم، قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالاهای ایرانی که همگی مصوب مجلس شورای اسلامی است. حسابرسی بیمه چگونه انجام می شود؟

به طور کلی مراحل زیر باید طی شود تا رسیدگی به حسابرسی بیمه تامین اجتماعی یک شرکت انجام گردد:

۱. در ابتدا درخواست انجام حسابرسی بیمه ای از شعبه ای که پرونده شرکت در آن مورد رسیدگی قرار می گیرد صادر می شود.

۲. مدارک مربوط به حسابرسی بیمه ای شرکت، به موسسات حسابرسی تامین اجتماعی ارسال می شود و یا این موسسات، مدارک مربوطه را از سازمان تامین اجتماعی درخواست می کنند.

۳. معمولاً قبل از شروع فرایند حسابرسی بیمه تامین اجتماعی، فرم های مخصوص حسابرسی از سازمان تامین اجتماعی به شرکت مورد نظر ارسال می شود تا اطلاعات مربوط به دفاتر قانونی و اظهارنامه های مالیاتی در آن ثبت گردد.

۴. شرکت، اطلاعات مربوط به فرم های دریافتی را تکمیل و به شعبه ذی ربط و یا موسسه حسابرسی تامین اجتماعی ارسال می کند.

۵. موسسات حسابرسی سازمان تامین اجتماعی پس از بررسی مدارک، نتایج را طی گزارشی در فرم های مخصوص وارد و به شعبه ای که پرونده مطالباتی شرکت در آن رسیدگی می شود، ارسال می کنند. در نهایت شعبه پس از دریافت گزارش، میزان بدهی حسابرسی بیمه شرکت را محاسبه و اعلام می کند.

برای حسابرسی بیمه ممکن است رویت خلاصه پرونده پرسنلی نیاز شود.

پیش حسابرسی تامین اجتماعی

به فرآیندی که در آن مدارک و اسناد شرکت، بازبینی و ارزیابی شده تا پیش از ورود حسابرسان تامین اجتماعی، خطاهای احتمالی برطرف گردد پیش حسابرسی بیمه ای می گویند.

پیش حسابرسی تامین اجتماعی مشابه حسابرسی بیمه تامین اجتماعی می باشد که تمامی مراحل حسابرسی به صورت غیر رسمی انجام می شود. به نوعی یک بازبینی، بررسی و ارزیابی از اسناد، مدارک و دفاتر شرکت صورت گرفته باشد تا نواقص و خطاهای احتمالی برطرف شود. در واقع پیش حسابرسی برای جلوگیری از جریمه ها و هزینه های به نسبت سنگین از سوی سازمان تامین اجتماعی انجام می شود.

معمولا شرکت ها برای تشخیص و رفع مشکلات احتمالی با استفاده از تجربیات برخی از موسسات حسابداری و حسابرسی که دارای تخصص و تجربه کافی در این حوزه هستند؛ عملیات پیش حسابرسی تامین اجتماعی را انجام می دهند. در صورت وجود انحرافات فنی و سایر موارد مرتبط با آن، قبل از اینکه رسماً در مرحله حسابرسی بیمه تامین اجتماعی قرار گیرند، متوجه مشکلات شده و اصلاحات و تدابیر ویژه لازم را لحاظ می کنند.

مزایای حسابرسی بیمه ای چیست؟

1. شناسایی کارگران و تامین حقوق آنها
2. شناسایی موارد مشمول بیمه در پرداختی به کارکنان و اصلاح مغایرت های قانونی سرفصل حقوق و مزایا.
3. شناسایی هزینه های مرتبط با کار
4. عرضه یابی بیمه ای اسناد مالی و دفاتر قانونی شرکت ها با هدف صفر نمودن جریمه های حسابرسی بیمه در سال های آینده.
5. نظارت بر اجرای قراردادهای و حق الزحمه ها
6. شناسایی هزینه های مشمول بیمه در پرداختی به اشخاص با عنوان حق الزحمه، کارگران روز مزد، حق المشاوره و همچنین هزینه های مشمول بیمه در قالب فاکتور یا قراردادهای خرید کالا و خدمات و ارائه راه حل در جهت جلوگیری از ایجاد جریمه در حسابرسی بیمه.
7. نظارت بر برخورداری و بهره مندی کارگران از خدمات سازمان تامین اجتماعی
8. مشخص کردن حقوق بیمه ای کارکنان و کارمندان و کنترل و نظارت بر پرداخت حق بیمه ها.

۵ اقدام لازم قبل از حسابرسی بیمه!

- ✓ مطابقت لیست‌های بیمه ارسالی با اسناد حسابداری و جمع هزینه‌های سرفصل‌های حقوق و مزایا.
- ✓ تکمیل فرم درآمد (اظهارنامه).
- ✓ کنترل سرفصل‌های هزینه، دارایی ثابت، دارایی در جریان ساخت و... و تطبیق با مدارک و مستندات مثبت، به جهت اینکه کسری مدارک نداشته باشند.
- ✓ بررسی قراردادهای منعقد به هر عنوان (تعهدات شرکت و نوع قراردادها)
- ✓ مرور شرح اسناد حسابداری

هدف از حسابرسی بیمه تامین اجتماعی

رسیدگی به دفاتر و اسناد کارفرمایانی که دارای کارگاه‌های (صنعتی، بازرگانی، شرکت و...) هستند و در سازمان تامین اجتماعی تشکیل پرونده داده و کد کارگاهی دریافت کرده‌اند، حسابرسی بیمه تامین اجتماعی نامیده می‌شود. حسابرسی تامین اجتماعی با دو هدف اصلی انجام می‌شود:

اطمینان از رعایت حقوق بیمه‌های کارکنان کارگاه‌ها توسط کارفرمایان

این موضوع با رسیدگی به اسناد و مدارک مربوط به حقوق از جمله لیست بیمه تامین اجتماعی و گاهی اوقات لیست مالیات حقوق کارکنان کنترل می‌شود و کارفرما یا نماینده وی باید اسناد و مدارک درخواستی را در اختیار حسابرسان تامین اجتماعی قرار دهند. رسیدگی کننده هم با تطابق اطلاعات ارائه شده با قوانین و مقررات تامین اجتماعی درستی یا نادرستی موارد را بررسی می‌کند.

اطمینان از اجرای قانون تامین اجتماعی بابت قراردادهای و حق الزحمه ها

بر اساس قانون تامین اجتماعی حق الزحمه پرداختی به افرادی غیر از بیمه شدگان شرکت (پرسنل) مشمول بیمه تامین اجتماعی است و کارگاه‌ها باید در زمان پرداخت این موضوع را در نظر بگیرند. حسابرسان تامین اجتماعی برای بررسی درستی یا نادرستی این موارد، قراردادهای (بر اساس ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی)، پرداخت‌های کارمزد، فاکتورهای کارمزدی و صورتحساب‌های دارای کارمزد و حق الزحمه ها (بر اساس ماده ۴۷ قانون تامین اجتماعی) را به دقت بررسی می‌کنند تا از پرداخت حقوق بیمه‌ای این افراد اطمینان حاصل کنند.

نکته اول: بر اساس ماده ۲۸ قانون تامین اجتماعی که بیانگر منابع درآمد آن سازمان است، حق بیمه به میزان ۲۸٪ حقوق است. پرداخت ۷٪ از حق بیمه به عهده بیمه شده، ۱۸٪ به عهده کارفرما و ۳٪ به عهده دولت خواهد بود.

نکته دوم: ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی، مربوط به پرداخت حق بیمه نیروهای پروژه‌ای و قراردادی است که مرجع قانونی حسابرسی بیمه کارفرمایان را موظف به رعایت آن می‌کند.

نکته سوم: ماده ۴۷ قانون تامین اجتماعی، حسابرسی بیمه ای در مورد رسیدگی به اسناد و دفاتر قانونی کارفرمایان است.

می توان ایران را یکی از کهن ترین کشور هایی که اقدام به اخذ مالیات کرده است، دانست. عده ای از مورخان بر این باورند که تاریخچه ی مالیات ایران مربوط به 5000 سال قبل می شود، ولیکن در دوره ی پادشاهی داریوش مالیات برای نخستین بار تنظیم و میزان پرداخت آن معین شد.

در عصر حکومت سلوکیان و بعد از آن سیستم پرداخت مالیات به صورت مستقیم و غیر مستقیم دسته بندی شد. مالیات بر زمین ها و سپس مالیاتی که هر شخص بدون در نظر گرفتن مقدار در آمدی که کسب می کند و یا میزان دارایی خود باید پرداخت کند، از با اهمیت ترین مالیات های مستقیم به شمار می آمدند. نا گفته نماند که در این دوره هم چنان هدیه ها و اجناس مختلف به عنوان مالیات گرفته می شدند. مالیات های غیر مستقیم هم فقط به حقوق گمرکی ختم می شد.

در دوره ی هخامنشیان وجه مالیات میان همه ی نقاط کشور توزیع می شد. در زمان پادشاهان ساسانی مالیات به این صورت دریافت می شد که هر چقدر محصول زمین های یک خانوار خوب یا بد بود به همان نسبت مبلغی بابت مالیات پرداخت می کردند. مالیاتی با عنوان مالیات سرانه هم از کسانی که زرتشتی نبودند دریافت می شد که این مالیات را از 20 ساله ها تا کسانی که 50 سال سن داشتند می گرفتند و بانوان و کودکان هم معاف از دادن مالیات بودند.

گسترش و تنوع مالیات در ایران:

با آمدن اسلام به ایران منابع دریافت مالیات گسترش و تنوع بیشتری پیدا کرد. علاوه بر مالیات هایی که قبلا دریافت می شد، مالیات های همچون مالیات املاک و دارایی های جاری، مالیات زر آب خانه، کشتیرانی، معدن ها و همه ی صنعت کاران به شمار مالیات ها اضافه شد. هم چنین زکات و خمس از مالیات های اسلامی و شرعی اضافه شده بر مالیات های سابق بودند.

در دوره ی عباسیان به طبقه ها و افراد با توانایی مالی بالا و دارای درآمد بیشتر اهمیت بیشتری داده می شد. این در حالی بود که اکثریت مردم هم چنان موظف به پرداخت مالیات های گزاف و سنگینی بودند.

کشور ایران در دو سده ی اول پیدایش دین اسلام، تحت نظارت حاکمان عرب و با قوانین حکومت اسلامی رهبری می شد. دولت مستقل و خودکفا با ضوابط مالیاتی مختص خود، از دوره ی صفاریان در ایران شکل گرفت.

در این دوره توجه به اقشاری که درآمد کم تری داشتند، در جهت رعایت عدالت، از مهم ترین اصول به شمار می آمد. همین طور آن هایی که مال و اموال شان کم تر از پانصد درهم بود از پرداخت مالیات معاف بودند.

در حالی که در دوره سامانیان و همین طور غزنویان و دوره های بعد از آن ها این اصول از اهمیت کم تری برخوردار بودند.

اصلاحاتی که در دوران مغول رواج پیدا کردند باعث شد که منبع های مالیاتی به صورت مشهودی گسترش پیدا کنند.

در عهد صفویه کشور ایران از لحاظ علمی پیشرفت کرد. هم چنین صنعت کشور نیز رشد پیدا کرد. به اضافه این که هر آنچه از نحوه اداره کشور که در این دوره پایه گذاری شد تا زمان شروع عصر مشروطه پا بر جا باقی ماند. برخی از مالیات ها در این دوره مانند مالیات بر زمین، گله ها و گوسفندان، مالیات سرانه و نرخ آب، هزینه مشخصی داشتند و به صورت نسبی گرفته می شدند.

تغییر روند مالیات در ایران:

شاه عباس با اعمال تغییراتی در مسائل مالی، ایجاد اصلاحاتی در موارد مالیاتی، نظارت بر چگونگی عملکرد مأموران مالیاتی و ممانعت از کوتاهی آن‌ها در انجام وظایف شان باعث رضایت مردم شد.

در این شرایط مردم با رضایت به کار کشاورزی و دیگر کارهای اقتصادی می پرداختند. وی هم چنین هزینه گمرکی را کم کرد و این گونه شرایط تجارت خارجی را فراهم آورد.

کریم خان زند موسس سلسله ی زندیه، برای گسترش داد و ستد و پیشرفت کارها در بندرگاه های جنوب کشور، هزینه ی گمرکی را از کالاهای بازرگانی که صادر یا وارد می کردند به دست می آورد.

در کل در دوره ی زندیه برای پرداخت مالیات، به اشخاص فشار و سختی وارد نمی شد و از این نظر در آسایش بودند.

در زمان قاجار پس از تعیین دستمزد کارها انجام می گرفت و مالیات ها را نیز بر طبق آن پرداخت می کردند. بعضی از مالیات ها نیز به صورت توزیعی میان ساکنان هر محل قسمت می شد. امیر کبیر در دوره ناصرالدین شاه سعی کرد منابع مالی را سر و سامان بدهد و میان در آمد و مخارج و میزان بودجه اعتدال برقرار کند اما بعد از امیر کبیر مجددا هرج و مرج به وجود آمد.

در پایان حکومت ناصرالدین شاه دوباره تلاش برای بهبود شرایط و بهبود اوضاع مالی از سر گرفته شد. حکمی برای بررسی ملک و املاک داده شد و مقدار مالیاتی که هر قشر باید می پرداخت در همه جا پخش شد. مانند همه ی دوره های گذشته، در این زمان هم با اهمیت ترین منبع پول و دارایی کشور زمین های زراعی بود.

موسسه مشاوران ارائه دهنده انواع خدمات دفاع از جرائم مالیاتی می باشد.

تصویب قانون مالیات:

قانون بررسی و رسیدگی بر اساس مبادی علمی، نخستین قانون وابسته به مالیات بود که در سال 1325 قمری در مجلس اول وضع شد. با توجه به این قانون، نخست اطلاعات کامل زمین شامل اندازه و مساحت زمین الگو بردای می شدو نوع زمین، گونه های محصولات، درخت ها، مقدار سهم آب و همین طور بقیه ی مشخصه های آن ثبت می گردید.

قانون دومی که به تصویب مجلس رسید، مقررات مربوط به مالیات نمک بود و در سال 1288 هجری شمسی مورد تایید واقع شد.

قانون مالیات بر عوارض نیز در سال 1288 هجری شمسی تصویب شد.

قانون ارزیابی مجدد تریاک و مالیات پوست بره در سال 1289 هجری شمسی تصویب شد.

قانون روده نیز در سال 1289 به تصویب رسید.

قانون املاک اجاری در سال 1294 هجری شمسی تصویب شد.

قانون کتیرا نیز در 1301 هجری شمسی تصویب شد.

قانونی در 1304 هجری شمسی مصوب شد که می توان این قانون را شروع احیاء و تغییرات مالی کشور ایران دانست.

این قانون، قانون مالیات ملک های اربابی و همین طور مالیات دواب بود که البته مالیات دواب چند سال بعد لغو شد. این قانون تنها درآمدهای زمین های کشاورزی را شامل می شد و از بقیه ی مشاغل مالیاتی دریافت نمی شد.

بعد از آن مقررات و قانون های مختلف دیگری، قانون های جدید و همین طور مقررات تکمیل کننده قوانین گذشته تصویب شد.

مثلا، قانون مالیات بر درآمد با قید بهای افزایشی در سال 1309 هجری شمسی تصویب شد.

قانون مالیات بر ارث و میراث برای نخستین بار در 1316 شمسی به تصویب مجلس رسید.

قانون مالیات زمین های زراعی و قانون مالیات بر درآمد نیز 1328 شمسی تصویب شد.

قوانین و مقررات و اصلاحات دیگری نیز به قانون هایی که در بالا ذکر کردیم در دوره های زمانی گوناگون به تصویب رسید.

در عصر مشروطه فرصتی پیدا شد تا قوانین مالیاتی و مصوبه ها را بازبینی کنند و دستور ها و قوانین تازه ای در قوانین مالیاتی کشور جای داده شود. تا جایی که حتی قوانین مالیاتی وضع شده در 1345 هجری شمسی خیلی از ویژگی های قوانین عصر حاضر را داشت. برای مثال برای حقوق به دست آمده از سازمان ها و شرکت ها و کار های املاک اجاری مالیات هایی با بهای مشخص دریافت می شد، پرداخت مالیات بر ارث پا بر جا بود.

هم چنین با شیوه های مشخصی به شکایت های پرداخت کننده های مالیات پاسخ داده می شد. در این راستا تشکیلات بررسی و بازنگری و نرخ صعودی در مقررات مربوط به مالیات گنجانده شده بود.

اما مشکلی که وجود داشت این بود که قوانین گفته شده به شدت از هم گسیخته بود و هم چنین مقررات نظام و آداب آن با گرفتاری ها و مشکلات آن زمان هم خوانی نداشت.

بنابراین تصویب قانون های مالیاتی تازه که دارای انسجام باشد و همه ی مالیات های مستقیم را تضمین کند، مسلم و حتمی بود. سرانجام مکتوبات قانونی مورد نیاز در همان دولت در 28/12/1345 در 323 بند تصویب شد. این مصوبات در سال 1366 شمسی مجددا بررسی شد.

تغییر قوانین مالیاتی بعد از انقلاب اسلامی ایران:

بعد از انقلاب و با توجه به نقصانی که در قوانین مالیاتی کشور وجود داشت و با توجه به اوضاع و احوال کشور تغییرات و قوانین بسیاری در مورد قانون مالیات های مستقیم و غیر مستقیم به تصویب رسید.

سال 1358 قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ماه 1345 در دست بررسی قرار گرفت و بصورت لایحه ای قانونی توسط شورای انقلاب ارائه گردید.

بعد از آن در سال 1366 این قانون مورد اصلاح و تجدید نظر جامع قرار گرفت و به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید که از ابتدای سال 1368 لازم الاجرا گردید.

ذکر این نکته الزامی است که با توجه به عدم ثبات در سیاست گذاری های اقتصادی و فقدان برنامه آینده نگر، زمینه اصلاحات و وضع قوانین متعدد جدید را فراهم نمود بطوریکه در سالهای 1357 تا 1366 بیش از 50 مورد اصلاح یا وضع مقررات جدید به تصویب مراجع ذیصلاح رسیده است.

مکتوبات تصحیح قانون مالیات های مستقیم که از 1376 تالیف آن شروع شده بود نیز در 27 بهمن 1380 با نام قانون اصلاح موادی تصویب شد و در 1381 به بعد به اجرا درآمد.

تاریخچه مالیات در جهان

هیچ چیز قطعی نیست بجز مرگ و مالیات ” این اصطلاح به بنیامین فرانکلین نسبت داده میشود. این عبارت خلاصه ای مناسب از تاریخ بشر است. چندی پس از آغاز تمدن که درباره آن مطالب زیادی شنیده و خوانده ایم، مردم برای حمایت از چیزهایی که به آنها اعطا می شد، مالیات می پرداختند: مواد غذایی، مسکن، زیرساخت ها، امنیت و موارد دیگر. بنابراین

تاریخچه مالیات همانقدر قدمت دارد که فرهنگ و تمدن یک کشور.

منشأ مالیات:

مصر باستان:

ولین سابقه مالیات سازمان یافته متعلق به مصر می باشد که در حدود 3000 سال قبل از میلاد مسیح دریافت می شده است و در منابع تاریخی متعددی از جمله کتاب مقدس ذکر شده است. فصل 47، آیه 33 کتاب پیدایش شیوه های جمع آوری مالیات پادشاهی مصر را تشریح می کند و توضیح می دهد که فرعون مأمورین را برای گرفتن یک پنجم از برداشت های دانه به عنوان مالیات می فرستاد.

امپراطوری پارس:

در امپراتوری پارس، یک سیستم مالیاتی تنظیم شده و پایدار، توسط داریوش اول در سال 500 قبل از میلاد معرفی شد. سیستم مالیات پارس متناسب با هر ساتراپی (منطقه ای که توسط یک ساتراپ یا یک والی استان اداره می شود) تنظیم می شد. در زمان های مختلف، بین 20 تا 30 ساتراپی در امپراتوری وجود داشت و هر کدام با توجه به بهره وری فرض شده آن ارزیابی می شدند. این وظیفه ساتراپ بود که مبلغ کافی را جمع آوری کرده و پس از کسر هزینه های خزانه خود، حداکثر فرصت را برای ثروتمندان فراهم کند. برداشت مقادیر مورد نیاز استانهای مختلف تصویری واضح از پتانسیل اقتصادی آنها را نشان می دهد.

سلسله بطلیموس:

یک لوح سفالی به نام روزتا استون که در سال 1799 کشف شد، سندی از قوانین جدید مالیاتی بود که توسط سلسله بطلیموس در سال 196 تصویب شده بود. این پادشاهی که پس از رهبر خود بطلیمیوی پنجم نامگذاری شده، محصولی از تسخیر افسانه ای اسکندر بزرگ بر سرزمین های عظیم قلمرو بود که منجر به هم آمیختگی زبان یونانی باستان و سایر زبان ها شد. بنابراین متن سنگ روزتا به دو صورت هیروگلیف یونانی و مصری نوشته شده است و کشف آن به عنوان موفقیتی در رمزگشایی یکی از قدیمی ترین اشکال زبان نوشتاری انجام شده است.

روم و چین باستان:

از دوران روم و از طریق تاریخ قرون وسطای اروپا، مالیات های جدید بر ارث، املاک و کالاهای مصرفی اخذ می شد. دیگر مهد های تمدن، مانند چین باستان نیز مالیات را به اقتدار یک دولت متمرکز قوی اعمال می کردند. چینی های تنگ و سانگ داینستیس، از یک سرشماری روشمند برای ردیابی مردم خود و تحمیل مالیات مناسب بر روی آنها استفاده کردند. این صندوق ها و مواد برای حمایت از ارتش و ساخت کانال های حمل و نقل و آبیاری مورد استفاده قرار گرفت. امپراطوری مغول که بخش اعظمی از آسیا را در حدود سال 1200 کنترل می کرد، سیاستی مالیاتی را طراحی کرد که برای تأثیرگذاری بر تولید در مقیاس بزرگ کالاهای خاص مانند پنبه طراحی شده بود.

اروپا قرون وسطی:

امروزه سوابق بی شماری از جمع آوری مالیات های دولت در اروپا از قرن 17 موجود است. اما سطح مالیات به سختی قابل مقایسه با اندازه و گردش اقتصاد است زیرا رقم تولید به آسانی در دسترس نیست.

درصد مالیات در درآمد کشورها:

مالیات تقریباً مهمترین منبع در همه کشورها است. براساس آخرین تخمین های مرکز بین المللی مالیات و توسعه، کل درآمدهای مالیاتی بیش از 80٪ از کل درآمد دولت ها را در حدود نیمی از کشورها در جهان و بیش از 50٪ را در سایر کشورها تشکیل می دهد.

تفاوت کشورهای توسعه یافته و توسعه نیافته در الگوهای مالیاتی:

الگوهای مالیاتی امروزه در سراسر جهان تفاوت های بین کشورها را خصوصاً بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه نشان می دهد.

*کشورهای توسعه یافته امروز سهم بسیار بیشتری از تولید ملی خود را نسبت به کشورهای در حال توسعه به مالیات اختصاص می دهند. آنها تمایل دارند برای انجام این کار بیشتر به مالیات بر درآمد تکیه کنند. در مقابل، کشورهای در حال توسعه بیشتر به مالیات تجارت و همچنین مالیات بر مصرف متکی هستند.

*داده ها نشان می دهد که کشورهای توسعه یافته با وجود نرخ های قابل مقایسه مالیات قانونی، حتی در صورت کنترل اختلافات اساسی در فعالیت های اقتصادی، در واقع درآمد مالیاتی بسیار بالاتری را نسبت به کشورهای در حال توسعه جمع می کنند.

این نشان می دهد که ناهمگنی بین کشورها در ظرفیت مالی تا حد زیادی با تفاوت در انطباق و کارایی مکانیسم های جمع آوری مالیات تعیین می شود. به نظر می رسد که هر دو این عوامل تحت تأثیر قدرت نهادهای سیاسی قرار گرفته اند.

درآمد مالیاتی تا سال 1920:

تا سال 1920 درآمد مالیاتی در همه کشورها کم بود. در واقع، تا سال 1910 کمتر از 10٪ از درآمد ملی توسط این دولت ها از طریق مالیات جمع آوری می شد و فقط برای آنها کافی بود که وظایف اساسی مانند حفظ نظم و اجرای حقوق مالکیت را توسط وجهی که از مالیات به دست می آمد انجام دهند.

درآمد مالیاتی پس از جنگ جهانی اول:

با این حال، پس از جنگ جهانی اول، مالیات شروع به رشد قابل توجهی کرد. در دوره 1920-1980 مالیات به عنوان سهمی از درآمد ملی به طرز چشمگیری افزایش یافت، به طور متوسط در همه کشورها به بیش از دو برابر مالیات در قبل از این تاریخ رسید. این افزایش مالیات همراه با هزینه های بیشتر دولت برای خدمات عمومی، به ویژه آموزش و مراقبت های بهداشتی بود.

درآمد مالیاتی پس از سال 1980:

پس از سال 1980، درآمد مالیاتی با وجود تفاوت های چشمگیر در کشور های مختلف، ثابت پیدا کرد. امروز این اختلافات چشمگیر است.

هدف دولت از گرفتن مالیات:

هدف مالیات تأمین هزینه های دولت بدون تورم است. تهیه کالاهای عمومی از جمله راه و سایر زیرساختها، مدارس، شبکه تأمین اجتماعی، مراقبت های بهداشتی، دفاع ملی، اجرای قانون و دادگاه، موجب افزایش رفاه اقتصادی جامعه در صورت سود بیشتر از هزینه های مربوط به آن می شود.

مالیات مستقیم و انواع آن

احتمالاً برای شما هم پیش آمده باشد که موقع نقل و انتقال ملک یا احتساب درآمد ماهیانه یا سهمیه ارث و مواردی از این قبیل با اصطلاحی به نام مالیات آشنا برخورد کنید و سر و کارتان به حساب و کتاب مالیاتی افتاده باشد.

شما در موارد متعددی مالیات پرداخت کرده اید بدون آنکه متوجه انواع آن و یا تعریفی از آن باشید در این نوشتار قصد داریم شما را با تعریف مالیات و نوع خاصی از مالیات ها به نام مالیات مستقیم آشنا کنیم.

مالیات چیست

مالیات یک نوع هزینه اجتماعی اجباری است که تمام اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی در یک جامعه موظفند که درصدی از درآمد و اموال خود را برای تامین هزینه های عمومی به دولت بپردازند.

از آنجایی که دولت ابزار و امکانات دستیابی به درآمد و سود ها را فراهم ساخته است. مالیات در واقع انتقال بخشی از درآمدهای جامعه و سود فعالیت های اقتصادی به دولت می باشد دولت این مالیات ها را جهت تأمین سرمایه لازم برای عمران و آبادانی کشور و انجام خدمات عمومی به کار می گیرد.

از مهم ترین مزایای مالیات می توان به تثبیت یا کاهش نرخ تورم در جامعه تقویت زیرساخت های اقتصادی و حفظ امنیت مردم ، جامعه و غیره نام برد.

مالیات مربوط به قرن های اخیر نمی باشد بلکه انسان از زمانی که زندگی اجتماعی را آغاز کرده است برای تداوم حیات اجتماعی خود هزینه هایی را می پرداخته است . مالیات در ایران از زمان هخامنشیان تا کنون وجود داشته است.

مالیاتی که دولت بر اساس قانون وظیفه دارد در جهت تأمین هزینه های عمومی خود از اشخاص جامعه دریافت کند مهمترین منبع درآمد او محسوب می شود که این مالیات گاهی به صورت مستقیم است.

در پرداخت مالیات دو وزن حقوقی و اقتصادی برای متحمل شدن وجود دارد که وزن حقوقی یعنی شخصی که قانون او را موظف به پرداخت مالیات می داند و وزن اقتصادی یعنی کسی که از پول و سرمایه خود مالیات را پرداخت می کند که در مالیات مستقیم پرداخت کننده مالیات و کسی که قانوناً موظف به پرداخت آن می باشد یک نفر است، در حالی که در مالیات غیر مستقیم اینگونه نمی باشد. مالیات مستقیم از آنجایی که از درآمد و دارایی افراد اخذ می شود ثابت است و قابل پیش بینی می باشد.

مالیات مستقیم به دو دسته تقسیم می شود

مالیات بر درآمد و مالیات بر دارایی که در ادامه هر کدام را به طور جداگانه مورد بررسی قرار می دهیم.

موسسه حقوقی فرهنگ تفاهم با در اختیار داشتن وکلای خبره مالیاتی و مشاورین حقوقی متخصص و مجرب، آماده ارائه خدمات مختلف در زمینه مالیات و دعاوی مالیاتی می باشد.

مالیات بر درآمد

مالیات بر درآمد مالیاتی است که از درآمد افراد اخذ می شود ، این نوع از مالیات انواعی دارد که این جا به برخی از آن ها اشاره می کنیم

۱. مالیات بر درآمد املاک

۲. مالیات بر درآمد حقوق

۳. مالیات بر درآمد مشاغل

۴. مالیات بر درآمد کشاورزی

۵. مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی

۶. مالیات بر درآمد های اتفاقی

۷. مالیات بر درآمد املاک

به این صورت است که هنگامی که شخص حقیقی یا حقوقی قصد واگذاری املاک یا حقوق ناشی از املاک خود را دارد پس از کسر معافیت‌های قانونی مشمول مالیات بر درآمد املاک می‌شود.

مالیات بر درآمد حقوق

هر گاه یک شخص حقیقی برای شخص دیگر اعم از حقیقی یا حقوقی کار کند و در مقابل حقوق و درآمد دریافت کند مشمول مالیات بر درآمد حقوق می‌گردد که قسمت مهمی از درآمدهای دولت را تشکیل می‌دهد. پرداخت این نوع از مالیات بر عهده کارفرمایان از جیب حقوق‌بگیران است به این صورت که قبل از اینکه حقوق شخص را بپردازند مالیات او را کسر می‌کنند به حساب دولت و خزانه کل واریز می‌نمایند.

مالیات بر درآمد مشاغل

این نوع مالیات به مالیاتی که از درآمد اشخاص حقیقی وصول می‌گردد گفته می‌شود و مالیات به دست آمده از طریق فروش کالا خدمات و سایر درآمدهای مالیات دهندگان در این بخش قرار می‌گیرند. مبنای تشخیص این نوع مالیات خود اظهاری شخص مؤدی است. منظور از خود اظهاری نیز این می‌باشد که در هنگام پرداخت مالیات فرم‌هایی تحت عنوان اظهارنامه وجود دارد که هر سال باید مؤدی مالیاتی آن‌ها را پر کند و قبل از تیر ماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل کار خود تسلیم کند. این اظهارنامه‌ها در واقع مبنای تشخیص مالیاتی قرار می‌گیرند.

اگر روشن شود که شخص میزان درآمد خود را صادقانه اعلام نکرده است اداره امور مالیاتی باید درآمدها و میزان مالیات آنها را مشخص کند. اگر هم شخص از پر کردن و ارسال اظهارنامه خودداری کند سازمان امور مالیاتی خود اقدام به تهیه اظهارنامه مالیاتی می‌کند و این ممکن است منجر به جریمه شخص شود.

مالیات بر درآمد کشاورزی

یکی از انواع مالیات بر درآمدها مالیات بر درآمد کشاورزی است. در حال حاضر هر گونه درآمد ناشی از فعالیت های کشاورزی اعم از دامپروری و دامداری، پرورش ماهی، زنبورعسل، ماهیگیری و صیادی و مواردی از این دست مشمول **معافیت های مالیاتی** هستند.

مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی

مطابق قانون از جمع درآمد شرکت های تجاری مالیات اخذ می شود. همچنین از اشخاص حقوقی که فعالیت های انتفاعی می کنند نیز مالیات گرفته می شود.

مالیات بر درآمد های اتفاقی

این نوع از مالیات همانطور که از نام آن مشخص است مربوط به درآمدهایی است که مستمر و تکراری نیستند بلکه به صورت اتفاقی به دست می آیند که میزان مالیات و نحوه پرداخت آن هم بسته به نوع درآمد حاصله می تواند متفاوت باشد. درآمدهایی مانند جایزه و معاملات بلاعوض مثل بخشش و جوایز و پاداش هایی که به فرد می رسد در این دسته قرار می گیرند.

مالیات بر دارایی

در این نوع مالیات نکته مهم ثروت کسی است که مسئول پرداخت مالیات می باشد. مهمترین نوع مالیات بر دارایی که حتما شما هم نام آن را شنیده اید مالیات بر ارث می باشد به این صورت که شخصی که فوت می کند از اموال و دارایی های او که قرار است به وراثت برسد مالیات اخذ می شود.

مالیات بر ارث بیشترین ضریب مالیاتی را دارد چون فرد زحمتی نکشیده و به دلیل حمایت قانونگذار به او ارثی رسیده است.

این مالیات شامل اموال متوفی پس از کسر بدهی ها و هزینه های کفن و دفن و واجبات شرعی در حدود متعارف می باشد. در واقع دولت از دارایی و ثروت در حال انتقال او مالیات می گیرد که میزان آن هم با توجه به قانون مالیات های مستقیم تعیین می شود که نسبت به اموال مختلف متفاوت می باشد.

یکی دیگر از انواع مالیات ها، مالیات بر حق تمبر است که از طریق الصاق و ابطال تمبر بر اسناد مدارک و برای به رسمیت شناختن آنها از مؤدی دریافت می شود.

نهاد صادرکننده سند، مالیات را پرداخت می کند ولی آن را از فرد درخواست کننده سند دریافت می کند. مواردی مثل کارت خدمت سربازی گواهینامه رانندگی و اسناد دانشگاهی در این دسته قرار می گیرند.

همان‌طور که دیدیم مالیات یکی از منابع مهم درآمد دولت محسوب می‌شود و بر این اساس برنامه ریزی برای وصول کامل مالیات و جایگزین کردن درآمدهای مالیاتی به جای درآمدهای نفتی که در بیشتر موارد ناپایدارند، از اساسی‌ترین محورهای برنامه ریزی جهت توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور محسوب می‌شود.

موسسه حقوقی فرهنگ تفاهم با در اختیار داشتن وکلای خبره مالیاتی و مشاورین حقوقی متخصص و مجرب، آماده ارائه خدمات مختلف در زمینه مالیات و دعاوی مالیاتی می‌باشد.

تاریخچه مالیات در ایران

بنا بر سوابق، ایران از قدیمی‌ترین کشورهای است که برای تامین مخارج عمومی، دست به وصول مالیات زده است. به‌زعم برخی از تاریخ‌نویسان عمر تاریخ مالیات در ایران به بیش از پنج هزار سال می‌رسد و وصول مالیات به زمان سومریان برمی‌گردد. اما برای اولین بار امور مالیات در زمان داریوش بزرگ هخامنشی تنظیم و تعیین و ساتراپ یا بخش‌های امپراتوری ملزم به پرداخت میزان معینی مالیات می‌شوند. در حالی که قبل از آن به دریافت پیشکش‌ها و هدایا اکتفا می‌شد. از زمان سلوکیان به بعد نظام مالیاتی مختلط و شامل هر دو نوع مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم بود. مهم‌ترین مالیات‌های مستقیم خراج؛ یعنی مالیات اراضی و پس از آن مالیات سرانه بود. در این زمان هنوز هدایا گرفته و علاوه بر آن مبالغی مالیات جنسی نیز دریافت می‌شد ولی مالیات غیرمستقیم منحصر به حقوق گمرکی بود. در زمان هخامنشیان مالیات توزیعی بود و مبلغ کل مالیات مملکتی بین نواحی مختلف کشور تقسیم می‌شد. در دوره ساسانیان مالیات نرخی شد و بر حسب «مقاسمه» وصول می‌شد و به نسبت خوبی و بدی محصول سهمی از حاصل اراضی دریافت می‌شد. شاهان ساسانی غالباً میل داشتند نسبت به مردم با عدالت رفتار کنند. گفته‌اند که انوشیروان در این خصوص بسیار سختگیر بود و در یک زمان هشتاد نفر مأمور وصول مالیات را که به رعیت تعدی کرده بودند یک جا کشت. در صدر اسلام، نظام مختلط مالیاتی پدید آمد و از منابع متنوع تری مالیات گرفته شد و بر مالیات‌های عرفی سابق، تعداد مالیات جدید از قبیل مالیات مستغلات، مالیات ضرابخانه، مالیات کشتیرانی، باج ماهیگیری، مالیات معادن و مالیات کسبه صنعتگران اضافه و به علاوه شماری مالیات‌های شرعی مانند زکات و خمس نیز بر آنها افزوده شد. نرخ مالیات در این زمان جز در مورد زکات تناسبی بود. اما نرخ زکات تصاعدی داشت. در عهد عباسیان طبقات پر درآمد و ثروتمند مورد توجه بیشتری قرار گرفتند، توده مردم کماکان آماج اجحاف و تعدی قرار داشتند و مالیات‌های سنگینی از آنان مطالبه می‌شد. در دو قرن اولیه ظهور اسلام، سرزمین ایران به عنوان بخشی از سرزمین‌های یکپارچه اسلامی، زیر نظر حکام عرب و با اصول اداری حکومت مرکزی اسلام اداره می‌شد؛ از زمان صفاریان به بعد است که حکومت‌های مستقل با اصول مالیاتی جداگانه در ایران پدید می‌آید. در زمان صفاریان اصل عدالت و رعایت حال طبقات کم درآمد مورد کمال توجه بود. در این دوره از کسانی که کمتر از ۵۰۰ درم مال داشتند، مالیات گرفته نمی‌شد. ولی در زمان سامانیان و غزنویان و پس از آنها به این‌گونه اصول کمتر توجه می‌شد. در عصر مغول، رواج اصلاحات خاص مغولی نظام مختلط مالیاتی را پیچیده ساخت و بر تعداد منابع درآمد به‌طور چشمگیری افزود. قسمتی از مالیات‌ها نرخی بود و به نرخ‌های نسبی وصول می‌شد، نظیر قبچور، رسم خزانة، خراج، حق‌التحصیل و قسمتی دیگر توزیعی شمرده می‌شد از قبیل تغار، باژ، سرانه و بیغار. از لحاظ اداره مالیات و اثرات آن باید دوران مغول را به‌طور کلی به سه مرحله شامل: دوره قبل از غازان، زمان غازان و پس از غازان تقسیم کرد. در نخستین دوره خوانین مغول برای جبران کمبود درآمد خود دست به سنگین کردن مالیات‌ها و وضع عوارض متنوع زدند. در دومین دوره میزان مالیات تثبیت شد و برای عده‌ای معافیت مالیاتی قائل شدند. کوشش می‌شد در اداره امور مالیاتی از وجود افراد صالح و درستکار استفاده شود. رشیدالدین فضل‌اله وزیر غازان در این باره می‌نویسد: عاملان با کارمندان مالیه را باید از میان اشخاص سیر و ثروتمند برگزید تا چشم طمع به مال رعایا نداشته باشند. در دوره سوم -پس از غازان- وضع مجدداً به صورت زمان قبل از او برگشت. نفوذ خوانین و صاحبان منزلت قبیله‌ای افزایش یافت و در وصول مالیات‌ها تعدی و جور متداول گشت. در

دوران سلطنت صفویه، ایران در مسیر ترقی علمی و صنعتی قرار گرفت. از نظر اداره امور کشور نیز، اساسی که در این دوران بنیان نهاده شد، تا آغاز دوره مشروطه برقرار ماند. در این زمان پاره‌ای از مالیات‌ها، نظیر مالیات‌های ارضی، اغنام و احشام، مالیات سرانه و آب بها دارای نرخ معین بود و به‌طور نسبی دریافت می‌شد و بقیه از قبیل مخارج دیوان بیگار یا بیگار، و اخراجات توزیعی بود و بین اهالی سرشکن می‌شد. در عمل مالیات را از کشاورزان و پیشه‌وران و طبقات کم درآمد و متوسط می‌گرفتند. شاه عباس بزرگ با تجدیدنظر در وضع مالی کشور، اصلاح مالیات‌ها و مراقبت در جلوگیری از اجحاف ماموران موجبات دلگرمی رعایا و مودیان را به کشاورزی و سایر فعالیت‌های اقتصادی فراهم آورد و با تقلیل نرخ حقوق گمرکی بسط تجارت خارجی را امکانپذیر کرد. کریمخان زند، به منظور رواج تجارت و رونق فعالیت در بندرهای جنوب، حقوق گمرکی را از مال‌التجاره‌های صادره و وارده اخذ می‌کرد در مورد سایر مالیات‌ها هم در دوره زندیه به مردم فشار وارد نمی‌شد و غالباً از این حیث در رفاه بودند. شاهان قاجار مالیات‌ها را بیشتر به مقاطعه می‌دادند و با آنکه پاره‌ای از مالیات‌ها از قبیل مالیات ارضی، سرانه، خانواری، مستغلات و اغنام و احشام دارای نرخ نسبی بود، عملاً به طریقی توزیعی بین مردم هر محل تقسیم می‌شد و با این مالیات‌ها، همچون متفرقه، بیگار و اصناف صادرات یا باج، سیورسات، رفتار می‌کردند. در زمان ناصرالدین شاه، امیرکبیر به تنظیم امور مالی و ایجاد تعادل بین درآمد و هزینه و توازن بودجه همت گماشت ولی پس از او، بی‌نظمی سابق دوباره حاکم شد. در اواخر سلطنت ناصرالدین شاه مجدداً وضع مالی مورد توجه حکومت قرار گرفت. دستور ممیزی املاک صادر شد و میزان مالیات هر حوزه برای آگهی عموم در هر محل اعلان شد، در این دوره نیز مثل تمام ادوار گذشته تاریخ ایران، مهمترین منبع ثروت کشور اراضی مزروعی بود و چشم امید عمال دولت همواره به برزگران دوخته شده بود.

با برقراری حکومت مشروطه، دخالت در دخل و خرج مملکت به عهده مجلس شورای ملی و نمایندگان مردم گذاشته شد. اصل مساوات و برابری افراد و اتباع کشور در مقابل مالیات به شکل منظم و جدید مورد توجه قرار گرفت و کلیه طبقات مکلف به پرداخت مالیات شدند. نظام مالیات در اوان مشروطیت از جهت مالیات‌های غیرمستقیم که پیش از آن تقریباً منحصر به حقوق گمرکی و راهداری بود، متنوع شد و مالیات نمک، رسومات، زبایح، تریاک، پوست بره، دخانیات و غیره را هم در بر گرفت. مالیات‌ها نرخی و نرخ‌ها نسبی بود. از سال ۱۳۰۰ شمسی در اوضاع مالی و به خصوص نظامات مالیاتی اصلاحاتی به عمل آمد. و از این گذشته سیاست مالیاتی مورد توجه قرار گرفت و بین مقررات مالیاتی و فعالیت‌های اقتصادی مورد احتیاج کشور ارتباط برقرار شد.

مالیات بر ارث چیست؟

این نوع مالیات نوعی از مالیات‌های مستقیم به حساب می‌آید که بر اساس قانون کشور پس از مرگ افراد باید به دولت پرداخت شود. برای پرداخت این نوع مالیات در مرحله اول باید جهت انحصار وراثت اقدام شود تا به موجب آن مراسم رسمی و قانونی متوفی تعیین گردند.

در قدم بعدی طبق قوانین مالیات انحصار وراثت، نماینده قانونی متوفی یا وارثان به مدت زمان یک سال مهلت دارند تا نسبت به پرداخت این نوع مالیات اقدام کنند. برای این منظور افراد باید به سازمان امور مالیاتی موجود در محل زندگی متوفی مراجعه کنند. در قدم بعدی باید اظهارنامه‌های مخصوص سازمان امور مالیاتی با اطلاعاتی مانند: هویت متوفی، مکان سابق زندگی، اموال، دارایی‌ها و بدهی‌ها، هزینه‌های مربوط به کفن و دفن، واجبات مالی و عبادی و دیون متوفی پر شوند.

وارثان متوفی موظف هستند لیستی از دارایی‌های فرد فوت شده تهیه کنند و آن را به اداره امور مالیاتی محل سکونت متوفی تحویل دهند. اداره مالیات فهرست دارایی‌ها را همراه با سایر مدارک مربوطه برای بررسی به شورای حل اختلاف می‌فرستد. سپس

شورای حل اختلاف طبق گواهی انحصار وراثت سهم ارث وارثان را تعیین می‌کند. البته قبل از محاسبه سهم الارث وراث باید بدهی‌های متوفی از جمله مالیات‌های پرداخت نشده پرداخت شوند.

طبق قانون مالیات بر ارث وارثان قانونی متوفیان به طور کلی به سه دسته زیر تقسیم می‌شوند.

- وراث طبقه اول شامل: پدر، مادر، زن، شوهر، فرزندان و فرزند فرزندان
- وراث طبقه دوم شامل: اجداد، برادر، خواهر و فرزندان آنها
- وراث طبقه سوم شامل: عمو، عمه، دایی، خاله و فرزند آنها

مالیات بر ارث به چه چیزهایی تعلق می‌گیرد؟

ماده ۱۷ قانون مالیات‌های مستقیم لیستی از اموالی را تعیین کرده است که مالیات شامل آنها می‌گردد. وارثان موظف هستند برای این نوع اموال مالیات بر ارث پرداخت کنند.

در ادامه اموالی که مالیات به صورت مستقیم به آنها تعلق می‌گیرد ارائه خواهد شد.

- سپرده‌های بانکی
- اوراق ارزش دار مانند اوراق بهادار و مشارکت و تمام سودهایی که به آنها تعلق دارد
- سهام غیر بورسی
- سود سهام و سهم الشرکه
- سود حساب‌های بانکی
- حق امتیاز
- وسایل نقلیه صرف نظر از زمینی، هوایی یا دریایی
- مغازه
- سرقتی
- ملک و آپارتمان مسکونی
- املاک اداری
- حق واگذاری محل
- صندوق امانات بانک
- موجودی حساب موسسات مالی و اعتباری
- کالاها و تجهیزات که به واحد‌های تجاری یا تولیدی تعلق دارند

انواع مالیات بر ارث

طبق قانون جدید مالیات بر ارث اموال خاصی شامل مالیات می‌شوند. در ادامه توضیحات مربوط به انواع آن ارائه خواهد شد.

مالیات بر ارث ملک

کمیسیون املاک سازمان امور مالیات در مرحله اول میزان مالیات متعلق به ملکی که به نام فرد متوفی را ارزش گذاری می کند. پس از این مرحله میزان مالیات برای وارثان مختلف تعیین می گردد. وارثان طبقه اول موظف به پرداخت ۷ و نیم درصد از این مالیات هستند. این میزان برای سایر طبقات حدود دو تا چهار برابر طبقه اول خواهد بود. تاریخ فوت متوفی از عواملی است که نقش پررنگی در تعیین میزان مالیات بر ارث ملک دارد.

مالیات بر ارث خودرو و انواع وسایل نقلیه

وارثان طبقه اول موظف هستند دو درصد از ارزش خودرو متوفی را به صورت مالیات به دولت پرداخت کنند. برای دسته های بعدی میزان مالیات ۲ تا ۴ برابر دسته اول است. در مقاله ای دیگر اهمیت مالیات بر ارث خودرو و تمامی قوانین آن را شرح داده ایم، برای اطلاع بیشتر می توانید بر روی لینک کلیک کنید.

مالیات بر ارث سهام سهم شرکت و حق تقدم داخل بورس

سهام فرد از دیگر مواردی است که طبق قوانین مالیات انحصار وراثت، پس از فوت شدن مالیات به آن تعلق می گیرد. میزان مالیات مربوط به این نوع دارایی ها پس از بررسی نوع سهام تعیین می گردد. وارثان با توجه به طبقه ای که در آن قرار می گیرند باید میزان مختلفی از مالیات را پرداخت کنند. از دیگر عواملی که باعث تفاوت میزان مالیات می شود، بورسی یا غیر بورسی بودن سهام متوفی است.

مالیات بر ارث سپرده بانکی، اوراق مشارکت و سود سهام

سپرده های بانکی از دیگر اموالی هستند که شامل مالیات می شوند. میزان مالیات برای وارثانی که در در دسته اول قرار دارند برابر با ۳ درصد است. در این مورد نیز مانند موردهای قبلی میزان مالیات برای سایر وارثان دو تا چهار برابر وارثان درجه یک را شامل می شود. امور مالیات اوراق مشارکت را ارزش گذاری می کند. قابل ذکر است که سود این اوراق شامل مالیات می شوند و میزان آن برای وارثان دسته اول سه درصد خواهد بود.

مالیات بر ارث سهام، سهم شرکت و حق تقدم خارج از بورس

سهام های موجود در بازارهای داخلی یا خارجی شامل مالیات ارث می شوند. طبق قوانین مالیات بر ارث، وارثان طبقه اول موظف هستند درصد ارزش سهام فروخته شده را به صورت مالیات پرداخت کنند. میزان مالیات برای انتقالات سهام موجود در شرکت هایی که غیر بورسی هستند به چهار درصد می رسد.

میزان مالیات بر ارث سال ۱۴۰۲

در قوانین مربوط به قبل از سال ۹۵ وارثان افرادی که در این تاریخ یا پیش از آن فوت کردند باید مالیات را بر اساس تعداد وارثان پرداخت می کردند. برای پرداخت این نوع مالیات در ابتدا اموال متوفی قیمت گذاری می شدند. سپس دین ها و بدهی های فرد فوت

شده از اموال آن کسر می‌گشت. اموال باقی مانده بین وارثان تقسیم می‌شد. طبق قوانین مالیات بر ارث پیش از سال ۹۵، میزان مالیات پرداختی با توجه به قوانین مالیات‌های مستقیم تعیین شد.

انتقال ترکه زمانی مجاز می‌شود که وارثان میزان مالیات تعیین شده را به دولت پرداخت و گواهی واریز آن را ارائه کنند. در قوانین مربوط به سال ۱۴۰۲ قبل از هر چیز اموال به جای مانده از متوفی طبق نوع‌شان در دسته‌های مختلف قرار می‌گیرند. نرخ هر یک از اموال مطابق با گروهی که در آن قرار گرفتند تعیین می‌شود.

مالیات بر ارث چقدر است؟

مالیات ارث با توجه به عواملی مانند میزان دارایی، نوع دارایی به جای مانده، تعداد و دسته وارثان متفاوت است. در نتیجه مالیات یک فرد با یک فرد دیگر کاملاً متفاوت دارد. به همین دلیل نمی‌توان رقم ثابتی را به عنوان میزان مالیات بر ارث اعلام کرد. وارثان پس از مرگ متوفی می‌توانند با در نظر گرفتن عوامل ذکر شده میزان مالیات را تعیین کنند.

مالیات بر ارث چند درصد است؟

درصد مالیات انحصار وراثت با توجه به نوع اموال به جا مانده از متوفی تعیین می‌گردد. طبق قوانین مربوط به مالیات مستقیم، درصدهای خاصی برای اموال مختلف به صورت قراردادی تعیین شده است. به طور مثال اموالی مانند خودرو درصد مالیات بر ارث متفاوتی با املاک دارند؛ همچنین درصد مربوط به اموال سهامی با دو نوع دارایی که پیشتر ذکر شد متفاوت است؛ در نتیجه درصد مالیات بر ارث برای همه افراد یکسان نیست و باید با توجه به درصد اموال باقیمانده میزان آن را تعیین کرد.

مالیات بر ارث قبل از سال ۹۵

مالیات مربوط به ارث در ایران به دو دسته قبل و بعد از سال ۹۵ تقسیم می‌شود.

پیش از سال ۹۵ طبق قوانین مالیات مستقیم وارثان موظف بودند هزینه‌هایی که زیادی را به عنوان مالیات به دولت پرداخت کنند.

آمارهای ثبت شده در قانون قدیم نشان می‌دهد که وارثان موظف بودند ۶۵٪ ارزش اموال به جای مانده را به عنوان مالیات پرداخت کنند. از آنجایی که این میزان مالیات برای وارثان سنگین بود اعتراض‌های صورت گرفت. نتیجه اعتراض‌ها دولت تصمیم گرفت قوانین مالیات ارث را تعدیل کند و این گونه قانون جدید مالیات بر ارث به وجود آمد. قابل ذکر است که این تعدیل‌سازی شامل افرادی می‌شوند که سال ۹۵ یا بعد از آن فوت کردند. به عبارت دیگر وارثان متوفی که تاریخ فوت آن‌ها به سال ۹۴ و قبل از آن می‌رسد مطابق قوانین سابق مالیات بدهند.

در قوانین مالیات بر ارث مربوط به پیش از سال ۹۴ ارزش کل دارایی‌های به جا مانده تعیین‌کننده میزان نرخ مالیات بود.

در قانون قدیم میزان ارزش کل اموال متوفی با درصد مالیات ورثه رابطه مستقیم داشت. یعنی هرچه میزان ارزش اموال به جا مانده بیشتر بود، مالیات سنگین‌تری باید پرداخت می‌شد. به موجب این قانون نوع اموال و دارایی‌ها بر میزان مالیات پرداختی تأثیر

نداشت. تنها عامل مؤثر، میزان ارزش کلیه اموال بود؛ همچنین میزان نزدیکی وراثت به فرد متوفی، در میزان مالیات پرداختی تأثیر داشت. هر چقدر ورثه به فرد متوفی نزدیکتر بود میزان مالیات پرداختی آن کاهش می‌یافت.

قانون جدید مالیات بر ارث

پس از سال ۹۵ قوانین جدیدی برای مالیات ارث تعیین شد. طبق این قانون دیگر ارزش کل اموال عامل تعیین‌کننده میزان مالیات نیست.

با توجه به درصدهای تعیین شده برای اموال مختلف میزان مالیات وراثت تعیین می‌گردد. به موجب قانون اصلاحی، برای سپرده‌های بانکی، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار باید ۳٪ مالیات پرداخت گردد. این میزان برای سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم آن‌ها ۱.۵٪، برای حق امتیاز و سایر اموال و حقوق مالی ۱۰٪ ارزش روز، وسایل نقلیه موتوری زمینی، دریایی و هوایی ۲٪ و املاک و حق واگذاری محل ۱.۵٪ است. طبق این قانون جدید مالیات بر ارث، اگر وارثی تمایل داشته باشد که ارث خود را به نفر سومی بدهد باید هزینه‌های مربوط به نقل و انتقال را بپردازد. اگر اموال به جا مانده از متوفی کمتر از بدهی‌ها و هزینه‌های لازم برای کفن و دفن باشد، وراثت موظف به پرداخت مالیات بر ارث نمی‌شوند.

مراحل اداری مالیات بر ارث

- مرحله اول: دریافت گواهی انحصار وراثت

در این مرحله وراثت بایستی به یکی از دفاتر اسناد رسمی مراجعه کنند تا سهم الارث هر یک از وراثت به طور رسمی معین گردد.

در دفاتر اسناد رسمی فرم مخصوصی با امضای ۳ شاهد پر میشود. که باید این فرم به همراه مدارک شناسایی به دفاتر قضایی تحویل گردد تا گواهی انحصار وراثت صادر شود. مدت زمان صدور حدود ۲ ماه است.

- مرحله دوم: پرداخت مالیات

بعد از دریافت گواهی، وراثت با مراجعه به اداره امور مالیاتی باید مالیات را پرداخت کنند تا برگه مفصاحساب مالیات ورثه را تحویل بگیرند. مدت زمان مورد نیاز برای این مرحله ۲ ماه میباشد.

- مرحله سوم: صدور سند تک برگ

در این مرحله وراثت بایستی گواهی و مفصاحساب را به دفتر اسناد رسمی تحویل دهند تا با دریافت سند تک برگ اجازه فروش اموال را داشته باشند. دفترخانه مدارک را به اداره ثبت پست میکند تا سند تک برگ به نام وراثت صادر شود. سند تک برگ بعد از گذشت ۲ ماه به نشانی سکونت وراثت پست میگردد.

چنانچه با داشتن یک وکیل مالیات بر ارث میتوانید تمامی این مراحل را در کوتاهترین زمان انجام دهید.

سامانه پرداخت مالیات بر ارث

سازمان امور مالیاتی برای تسهیل فرایند خوداظهاری مودیان مالیاتی، سامانه تحت وب اظهارنامه الکترونیک مالیات ارث را در اختیار مودیان قرار داده است. پس از ثبت نام در سامانه ثبت نام الکترونیکی و دریافت نام کاربری و کلمه عبور، می بایست به سامانه اظهارنامه الکترونیک ارث مراجعه نموده و پس از تکمیل آن را ارسال نمایند.

مالیات حق تمبر چیست؟

تمبر وسیله‌ای است که برای اعتبار بخشیدن و به رسمیت شناختن بر روی اسناد و اوراق بهادار چسبانده می‌شود. مالیات حق تمبر یکی از انواع مالیات‌های مستقیم است و کسانی که متقاضی دریافت بعضی اسناد، اوراق و مدارک هستند موظفند این مالیات را به وسیله الصاق و ابطال تمبر بر روی اسناد پرداخت کنند. عدم پرداخت مالیات حق تمبر منجر به جریمه می‌شود. تمبر وسیله‌ای است که برای اعتبار بخشیدن و به رسمیت شناختن بر روی اسناد و اوراق بهادار چسبانده می‌شود. مالیات حق تمبر یکی از انواع مالیات‌های مستقیم است و کسانی که متقاضی دریافت بعضی اسناد، اوراق و مدارک هستند موظفند این مالیات را به وسیله الصاق و ابطال تمبر بر روی اسناد پرداخت کنند. عدم پرداخت مالیات حق تمبر منجر به جریمه می‌شود.

در قانون مالیات‌های مستقیم، از ماده 44 تا ماده 51 به موضوع مالیات بر حق تمبر اختصاص یافته‌است و هر ماده میزان مالیات تعدادی از انواع اسناد و مدارک را مشخص می‌کند.

حق تمبر چک بانکی چقدر است؟

طبق ماده 44 و 45 قانون مالیات‌های مستقیم، به ازای هر برگ چک بانکی مبلغ 200 ریال بابت حق تمبر از بانک دریافت می‌شود. برای اسنادی مانند سفته نیز مبلغ نیم در هزار دریافت می‌شود. هم‌چنین حق تمبر برای مبالغ کمتر از 1000 ریال معادل حق تمبر مبلغ 1000 ریال دریافت می‌شود.

اسناد، مدارک و اوراق مشمول مالیات حق تمبر

در ماده 46 اسناد و مدارکی که مشمول مالیات حق تمبر می‌شود به‌طور کامل ذکر شده‌اند. طبق این ماده همه اسناد تجاری قابل انتقال که در ایران صادر، معامله و یا استفاده شده‌اند (به استثنای چک و سفته و سهام شرکت‌های تجاری)، بارنامه دریایی و هوایی و اوراق بیمه مال‌التجاره مبلغ 5000 ریال و بارنامه زمینی مبلغ 1000 ریال مالیات حق تمبر تعلق می‌گیرد. ماده 46 تبصره‌ای نیز دارد که به شرح زیر است:

- برای کارت معافیت هریک از مشمولان که به هر طریقی از انجام دادن خدمت وظیفه معاف می‌شوند، بابت صدور کارت معافیت مبلغ 10.000 ریال به عنوان حق تمبر دریافت می‌شود.

- برای هرگونه گواهینامه رانندگی بین‌المللی مبلغ 50.000 ریال حق تمبر دریافت می‌شود.
- برای هر پلاک ترانزیت انواع خودرو و همچنین از شماره‌گذاری هر وسیله نقلیه‌ای که به صورت موقت وارد کشور می‌شود، مبلغ 200.000 ریال حق تمبر دریافت می‌شود.
- برای گواهینامه رانندگی انواع خودرو به ازای هر سال مدت اعتبار مبلغ 1000 ریال به حق تمبر دریافت می‌شود.
- برای کارنامه و گواهینامه دانش‌آموزان در همه مقاطع تحصیلی مبلغ 1000 ریال حق تمبر دریافت می‌شود.
- برای دانشنامه و و گواهی دانشنامه کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکترا و بالاتر مبلغ 10.000 ریال حق تمبر دریافت می‌شود.
- برای گواهی ارزش تحصیلی دوره‌های ابتدایی، راهنمایی و متوسطه خارجی مبلغ 20.000 ریال حق تمبر دریافت می‌شود.
- برای گواهی ارزش تحصیلی دوره‌های فنی و حرفه‌ای و دانشگاهی خارجی مبلغ 50.000 ریال حق تمبر دریافت می‌شود.
- برای پروانه مامایی یا مدرک تحصیلی دوره کاردانی و دندانپزشکی تجربی مبلغ 20.000 ریال حق تمبر دریافت می‌شود.
- برای پروانه مشاغل پزشکی، دندانپزشکی، پیراپزشکی، دامپزشکی و داروسازی مبلغ 100.000 ریال حق تمبر دریافت می‌شود.
- برای جواز تاسیس واحدهای تولیدی و معدنی، کارت بازرگانی، پروانه وکالت و کارشناسی و پروانه‌های کسب‌وکار دیگر مبلغ 100.000 ریال و برای تجدید این جوازها مجدداً مبلغ 50.000 ریال دریافت می‌شود.

در ماده 47 نیز اسناد و مدارک بانکی مشمول حق تمبر مشخص شده‌اند. طبق این ماده همه قراردادهایی که بین بانک و مشتریان منعقد می‌شوند 10.000 ریال مالیات حق تمبر دارند، البته در صورتی که در دفاتر اسناد رسمی به ثبت نرسیده باشند. این قراردادها به شرح زیرند:

- برگ قبول شرایط عمومی حساب جاری
- قرارداد هر نوع وام یا اعطای تسهیلات، اوراق و فرم‌های تعهدآوری
- قراردادهای انواع سپرده‌های سرمایه‌گذاری
- وکالت‌نامه‌های بانکی
- قراردادهای دیگر منعقد شده بین بانک‌ها و مشتریان به منظور به عهده گرفتن تعهدات و مسئولیت‌ها
- ضمانت‌نامه‌های صادره از طرف بانک‌ها
- تقاضای صدور ضمانت‌نامه در صورت قبول تقاضا از طرف بانک و صدور ضمانت‌نامه
- تقاضای گشایش اعتبار اسنادی برای داخل ایران یا برای کشورهای خارجی در صورت قبول تقاضا از طرف بانک و گشایش یافتن اعتبار اسنادی

مالیات حق تمبر پس از ثبت شرکت؛ مالیات حق تمبر افزایش سرمایه چقدر است؟

در ماده 48 قانون مالیات‌های مستقیم آمده است که سهام همه شرکت‌های ایرانی به استثنای شرکت‌های تعاونی براساس ارزش سهام مشمول مبلغ نیم در هزار حق تمبر می‌شوند. این مالیات باید ظرف دو ماه از تاریخ ثبت رسمی شرکت پرداخت شود.

در همین ماده در مورد مالیات حق تمبر برای افزایش سرمایه شرکت‌ها نیز گفته شده که این مالیات باید به مبلغ نیم در هزار از تاریخ ثبت افزایش سرمایه در اداره ثبت شرکت‌ها از طریق ابطال تمبر پرداخت شود. در صورت افزایش سرمایه شرکت‌هایی که قبلاً سرمایه خود را کاهش داده‌اند تا میزانی که قبلاً حق تمبر آن پرداخت شده‌است، نیازی به پرداخت مجدد حق تمبر نیست.

حق تمبر اسناد صادر شده در خارج از کشور

طبق ماده 49 قانون مالیات‌های مستقیم اگر اسناد و اوراق ذکر شده در ماده‌های قبلی در ایران صادر شده باشند حق تمبرشان توسط صادرکنندگان بر اساس همان ماده‌ها پرداخت می‌شود؛ ولی در صورتی که صدور اسناد در خارج از کشور باشد اولین شخصی که اسناد را متصرف می‌شود پیش از هر امضایی موظف است طبق قانون حقوق مقرر را پرداخت کند. در واقع همه اشخاص یا مؤسساتی که در ایران اسناد مذکور را معامله، دریافت یا تأدیه می‌کنند مشمول پرداخت حقوق مقرر خواهند بود.

معافیت‌های حق تمبر

در قانون مالیات‌های مستقیم مواردی وجود دارند که از معاف از مالیات هستند:

- شرکت‌هایی که در بورس فعالیت می‌کنند اگر سرمایه خود را از مطالبات سهام‌داران یا آورده نقدی بیشتر کنند از پرداخت مالیات حق تمبر معاف هستند.
- شرکت‌های فعال در مناطق آزاد تجاری به مدت پانزده سال از تاریخ صدور مجوز از پرداخت مالیات حق تمبر معاف هستند.
- تأسیس شرکت جدید یا افزایش سرمایه شرکت موجود تا سقف مجموع سرمایه‌های ثبت شده شرکت‌های ادغام یا ترکیب شده مشمول معافیت مالیات حق تمبر می‌شود.

چه نهادی اوراق مشمول حق تمبر را چاپ می‌کند؟

وزارت امور اقتصاد و دارایی مجوز چاپ اوراقی مانند سفته، برات، بارنامه و اوراق دیگر مشمول حق تمبر را دارد. این نهاد موظف است این اوراق را در اختیار متقاضیان قرار دهد و در مواردی که مقتضی بداند، به جای الصاق و ابطال تمبر حق تمبر را در قبال صدور قبض مالیات دریافت کند.

جریمه حق تمبر

طبق ماده 51 قانون مالیات‌های مستقیم، جریمه پرداخت نکردن حق تمبر دو برابر وجه حق تمبر است. در واقع متخلف باید علاوه بر اصل حق تمبر، دوبرابر آن را به‌عنوان جریمه پرداخت کند.

همان‌گونه که در ابتدای مقاله بیان کردیم اطلاع از قوانین مالیاتی بسیار مهم است و عدم آگاهی از این قوانین می‌تواند به ضرر اشخاص و شرکت‌ها باشد. بسیاری از تخلفات مالیاتی نیز ناشی از عدم آگاهی از قوانین و تغییرات آنهاست و تسلط بر این قوانین می‌تواند دقت و سرعت انجام اقدامات قانونی مربوط به محاسبه و پرداخت مالیات را افزایش دهد.

از آنجا که به اوراق و اسناد بااهمیت که جنبه حقوقی دارند باید توسط الصاق و ابطال تمبر رسمیت داده‌شود، در صورتی که اوراق و اسناد حقوقی بدون مالیات حق تمبر باشند ارزش قانونی ندارند و استفاده از این مدارک ممنوع است و جرم محسوب می‌شود. به همین منظور ما در این مقاله تلاش کردیم قوانین مربوط به مالیات حق تمبر را شرح دهیم و میزان و نحوه اجرای این قوانین را بیان کنیم تا تمامی مؤدیان بتوانند به راحتی میزان مالیات حق تمبر خود را محاسبه و پرداخت کنند.

• مالیات حق تمبر چیست؟

مالیات حق تمبر یکی از انواع مالیات‌های مستقیم است و کسانی که متقاضی دریافت بعضی اسناد، اوراق و مدارک هستند موظفند این مالیات را به وسیله الصاق و ابطال تمبر بر روی اسناد پرداخت کنند.

• آیا برای گواهینامه راهنمایی و رانندگی باید حق تمبر پرداخت کرد؟

برای گواهینامه رانندگی انواع خودرو به ازای هر سال مدت اعتبار مبلغ 1000 ریال به حق تمبر دریافت می‌شود.

• آیا برای ترانزیت انواع خودرو، باید حق تمبر پرداخت کرد؟

برای هر پلاک ترانزیت انواع خودرو و همچنین از شماره‌گذاری هر وسیله نقلیه‌ای که به صورت موقت وارد کشور می‌شود، مبلغ 200.000 ریال حق تمبر دریافت می‌شود.

• آیا شرکت‌هایی که سرمایه خود را افزایش می‌دهند باید مالیات حق تمبر پرداخت کنند؟

در صورت افزایش سرمایه شرکت‌هایی که قبلاً سرمایه خود را کاهش داده‌اند تا میزانی که قبلاً حق تمبر آن پرداخت شده‌است، نیازی به پرداخت مجدد حق تمبر نیست.

• جریمه پرداخت نکردن حق تمبر چقدر است؟

در صورت پرداخت نکردن حق تمبر باید علاوه بر وجه اصلی حق تمبر، دوبرابر وجه اصلی را به‌عنوان جریمه پرداخت کنید.

تعریف مالیات بر درآمد چیست؟

مالیاتی که دولت بر درآمد مالی حاصل شده به وسیله همه افراد و نهادها در حوزه قوانین حسابرسی اعمال می‌کند، مالیات بر درآمد گفته می‌شود که معادل انگلیسی این مفهوم Income Tax است. طبق قانون، کسب و کارها و اشخاص باید هر ساله درآمدهایشان را گزارش کنند تا تعیین شود که آیا آن‌ها مشمول پرداخت مالیات هستند یا خیر. در واقع ما با مفهوم مالیات شرکت‌ها مواجه هستیم. درآمد مالیاتی یک منبع کلیدی مالی است که دولت از آن برای تأمین مالی فعالیت‌هایش استفاده کرده و به جامعه خدمت می‌کند. بیشتر کشورها از سیستم مالیات بر درآمد تصاعدی استفاده می‌کنند که در آن افراد با درآمد بالاتر نرخ مالیاتی بیشتری نسبت به افراد با درآمد پایین‌تر می‌پردازند.

اولین مالیات بر عملکرد وضع شده در آمریکا در طول جنگ ۱۸۱۲ اتفاق افتاد. هدف اصلی آن تأمین مالی بازپرداخت یک بدهی ۱۰۰ میلیون دلاری بود که مربوط به هزینه‌های جنگ می‌شد. بعد از جنگ، مالیات لغو شد ولی در اوایل قرن بیستم این موضوع تبدیل به یک مسئله دائمی شد. در ایران نیز قوانین مربوط به پرداخت مالیات بر عملکرد وجود دارد اما به دلیل گروه‌بندی‌های غیرمتعارف و عدم شفافیت اطلاعاتی سازوکار اجرایی برای دریافت مالیات چندان کارآمد نیست.

انواع مالیات بر درآمد

در این مقاله انواع مالیات بر درآمد را بررسی و قوانین مربوط به آن را با هم مرور خواهیم کرد:

- مالیات بر درآمد مشاغل
- مالیات بر درآمد اجاره املاک
- مالیات بر درآمد املاک
- مالیات بر درآمد وکلای دادگستری یا حق الوکاله
- مالیات بر درآمد حق تمبر
- مالیات بر درآمد کشاورزی
- مالیات بر درآمد اتفاقی

مالیات بر درآمد مشاغل

این نوع مالیات را افرادی که اصطلاحاً به آن‌ها کسبه، اصناف، پیشه‌وران، صنعت‌گران گفته می‌شود و یا سایر افرادی که به صورت شخص حقوقی بابت درآمد حاصل از اشتغال به مشاغل آزاد و به‌طور انفرادی یا با مشارکت‌های مدنی پرداخت می‌نمایند، کسبه، اصناف، پیشه‌وران، صاحبان حرف، صاحبان کارخانه‌ها، کارگاه‌های تولیدی و سایر افرادی که به صورت شخص حقیقی از طریق مشاغل آزاد کسب درآمد می‌کنند و یا به‌طور انفرادی مشارکت مدنی دارند یا به‌عنوان دیگری غیر از موارد مذکور در سایر فصل‌های قانون مالیات‌های مستقیم در ایران درآمدی تحصیل کنند، مشمول مالیات بر درآمد مشاغل هستند.

قانون مالیات های مستقیم(ق،م،م)، صاحبان مشاغل را به ۳ گروه و به شرح زیر تقسیم بندی کرده است (ماده ۹۵ قانون مالیات های مستقیم).

- **گروه الف:** صاحبان مشاغلی که به موجب ق.م.م مکلف به ثبت فعالیت های شغلی خود در دفاتر و روزنامه و کل هستند.
- **گروه ب:** صاحبان مشاغلی که بر حسب قانون مالیات های مستقیم مکلف به ثبت فعالیت های شغلی خود در دفاتر درآمد و هزینه هستند.
- **گروه ج:** صاحبان مشاغلی که مشمول مقررات بندهای (الف) و (ب) فوق نیستند و مکلفند صورت خلاصه وضعیت درآمد و هزینه خود را طبق نمونه های تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی نگهداری کنند.

چه نوع مشاغلی در گروه الف قرار می گیرند؟

هر یک از اعضای اتحادیه های صنفی که به شغل های فوق اشتغال دارند باید خرید، فروش، هزینه ها و به طور کلی کلیه فعالیت های مالی، پولی و معاملاتی و محاسبات روزانه مربوط به شغل خود را در دفتر روزنامه و کل، موضوع قانون تجارت و طبق اصول و موازین حسابداری ثبت نمایند و پس از پایان سال حداکثر تا آخر تیرماه سال بعد، با جمع بندی و بررسی مندرجات دفاتر، صورت های مالی را که حاوی سود و زیان سالانه دفتر باشد تهیه و به ضمیمه اظهارنامه به حوزه مالیاتی ذیربط تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نماید. اشخاص زیر مشمول گروه الف بوده و مکلف به نگهداری دفاتر روزنامه و کل هستند:

1. دارندگان کارت بازرگانی و کلیه وارد کنندگان و صادرکنندگان
2. صاحبان کارخانه ها و واحدهای تولیدی که برای آن ها جواز تاسیس و پروانه بهره برداری از وزارتخانه ذیربط صادر شده یا می شود.
3. بهره برداران معادن
4. صاحبان موسسات حسابرسی، حسابداری و دفاترداری، خدمات مالی و ارائه دهندگان خدمات مدیریتی، مشاوره ای، انفورماتیک، رایانه ای اعم از سخت افزار و نرم افزاری و طراحی سیستم.
5. صاحبان مراکز آموزشی و پرورشی، آموزشگاه های آزاد، مدارس غیر انتفاعی، دانشگاه ها و آموزش عالی.
6. صاحبان بیمارستان ها، زایشگاه ها، آسایشگاه ها، درمانگاه ها و خانه های سالمندان.
7. صاحبان هتل ها و هتل های سه ستاره و بالاتر.
8. بنکداران، عمده فروش ها، فروشگاه های بزرگ، واسطه های مالی، نمایندگان توزیع کالاهای داخلی و وارداتی و صاحبان انبارها
9. نمایندگان موسسه های تجاری و صنعتی، اعم از داخلی و خارجی
10. صاحبان موسسات حمل و نقل موتوری، زمینی، دریایی و هوایی اعم از مسافری یا باربری
11. نمایندگان موسسه های تبلیغاتی و بازاریابی

دفاتر مورد قبول دارایی چه شرایطی باید داشته باشد؟

دفاتر گروه الف: اشخاص مشمول این گروه باید قبل از آغاز هر سال دفاتر روزنامه و کل موضوع قانون تجارت را از فروشگاه لوازم التحریر خریداری و قبل از نوشتن هرگونه مطلبی در آن به اداره ثبت جهت پلمب، ثبت و منگوله تحویل داده و متصدی مربوط در

اداره ثبت با شمارش و ملاحظات صفحات دفتر از صفحه اول و آخر هر دفتر اسم، رسم و مشخصات صاحب دفتر را نوشته و با قید شماره ثبت و تاریخ، امضاء و دو طرف قیطان دفتر را با مهر سربی که وزارت دادگستری برای این مقصود تهیه می نماید، منگوله و پلمب نموده و به متقاضی و یا ارائه دهنده دفاتر تحویل می نمایند.

به این ترتیب اشخاصی که به شرح پیش گفته شده در این گروه قرار می گیرند و باید تمام فعالیت های شغلی خود را به طور دقیق و خوانا و بدون هیچ گونه کم و کاستی برابر اصول و استانداردهای حسابداری و با رعایت آیین نامه نحوه تنظیم تحریر و نگهداری دفاتر که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و ابلاغ گردیده و در بخش پایانی عیناً درج شده را در دفتر روزنامه و کل، ثبت و در پایان هر سال ترازنامه و حساب سود و زیان خود را دقیقاً از دفاتر مذکور استخراج و طی اظهارنامه مالیاتی تا آخر تیر ماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل شغل خود تسلیم نمایند و سال مالی از اول فروردین هر سال شروع تا پایان اسفند ماه همان سال است.

چه نوع مشاغلی در گروه ب قرار می گیرند؟

آن دسته از اعضای اتحادیه های صنفی (کسبه، اصناف، بازاریابان و ...) که شغل آنان یکی از مشاغل ردیف های ۱۹ گانه فوق الذکر باشد، زیر گروه بند ب خواهند بود و مکلفند، خرید، فروش، حق های دریافتی بابت انجام خدمات و ... و هزینه ها و تمامی فعالیت های مالی مربوط به شغل خود را در دفتر درآمد و هزینه ثبت نمایند (بند ب ماده ۹۵ ق.م.م) و در پایان هر سال دقیقه حساب درآمد و هزینه ی دفاتر مذکور استخراج و طی اظهارنامه مالیاتی مطابق ماده (۱۰۰ ق.م) حداکثر تا پایان تیر ماه سال اداره امور مالیاتی محل شغل خود تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند. اشخاص زیر مشمول گروه ب بوده و مکلف به نگهداری دفاتر درآمد و هزینه هستند:

- چاپخانه داران، لیتوگرافی، صحاف ها، ارائه دهندگان خدمات چاپ
- صاحبان مراکز ارتباطات رایانه ای
- دلالان، حق العمل کاران و کارگزاران
- صاحبان سینماها، تماشاخانه ها و مکان های تفریحی و ورزشی
- صاحبان مراکز فرهنگی، هنری، فرهنگسراها، کانون های حرفه ای و انجمن های صنفی و تخصص
- صاحبان میهمان سراها، میهمان پذیرها و مسافرخانه ها
- صاحبان مشاغل فیلم برداری، دوبلاژ، مونتاژ و سایر خدمات سینمایی
- صاحبان تالارهای پذیرایی و کرایه دهندگان ظروف
- صاحبان تعمیرگاه های مجاز و اتوسرویس ها
- صاحبان کارگاه های صنعتی
- صاحبان مشاغل ساختمانی، تاسیسات فنی و صنعتی نقشه کشی، نقشه برداری، محاسبات فنی و نظارت
- وکلا، کارشناسان، مترجمان رسمی دادگستری، مشاوران حقوقی، حسابدار رسمی و اعضای سازمان های نظام مهندسی
- محققان، پژوهشگران و کارشناسان آزاد که به تهیه و ارائه طرح های تحقیقاتی اشتغال دارند.
- پزشکان، دندانپزشکان که دارای مطب هستند و دامپزشکان که به حرفه دامپزشکی اشتغال دارند.
- صاحبان آزمایشگاه ها، رادیولوژی های فیزیوتراپی ها، سونوگرافی ها، سیتی اسکن ها، سالن های زیبایی و دیگر ارائه دهندگان خدمات بهداشتی و غیر طبی

- صاحبان دفاتر اسناد رسمی
- صاحبان نمایشگاه‌ها و فروشگاه‌های اتومبیل و بنگاه‌های معاملات املاک و آژانس‌های کرایه اتومبیل
- سازندگان و فروشندگان طلا و جواهر
- عاملان فروش و فروشندگان آهن‌آلات

دفتر در آمد و هزینه چگونه باید تهیه و نگهداری شود؟

مودیان مالیاتی می‌توانند در پایان هر سال دفاتر مذکور را مطابق نمونه‌هایی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و در جراید کثیرالانتشار جهت اطلاع عموم درج گردیده است و برای ثبت فعالیت‌های مالی بعد خود تهیه و به حوزه مالیاتی مربوطه ارائه نمایند، تا ضمن راهنمایی‌های لازم در خصوص چگونگی فعالیت‌های مالی سالانه خود در دفاتر، صفحه اول دفتر نیز به مهر اداره مالیاتی مهمور و کلیه صفحات آن به طور مسلسل شماره گذاری و از طرف مسئولین اداره امور مالیاتی ذیربط امضاء شود. جهت اطلاع کسبه و بازاریان خصوصاً اعضای اتحادیه صنف مشاورین املاک تهران، دفاتر مذکور از طریق مسئول مربوط در اتحادیه تهیه و در اختیار اعضا قرار می‌گیرد.

تذکر: البته تبصره یک ماده ۹۶ ق.م.م در صورتی که سازمان امور مالیاتی کشور تشخیص دهد می‌تواند مضمولان این بند را مکلف به رعایت مقررات بند الف نمایند به شرطی که تا پایان دی ماه هر سال کتباً به مودیان ابلاغ شود.

چه نوع مشاغلی در گروه ج قرار می‌گیرند؟

هر یک از اعضای اتحادیه‌های صنفی کسبه و بازاریان که شغل آنان در گروه‌های الف و ب شرحی که بیان شد ذکر نگردیده است مشمول گروه ج قرار می‌گیرند. مانند آن دسته از اعضای اتحادیه‌های صنفی که به شغل خواربار فروشی، قصابی، خرازی، کفاشی، و کفش فروشی، عکاسی، بزازی، خیاطی، آرایشگری، قنادی و شیرینی فروشی و مشاغلی از این قبیل اشتغال دارند، مشاغلی که در این گروه قرار می‌گیرند مکلف به نگهداری دفاتر نبوده و فقط مکلفند صورت خلاصه وضعیت درآمد و هزینه سالانه خود را طبق ضوابط و نگهداری‌های تعیین شده از سازمان امور مالیاتی کشور نگهداری نمایند و اظهارنامه خود را که شامل صورت خلاصه وضعیت درآمد و هزینه است (تبصره ۴ ماده ۱۰۰) حداکثر تا پایان تیر ماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل شغل خود تسلیم نمایند.

کلیه صاحبان مشاغل مشمول (بند ج ماده ۹۵) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۲۷/۱۱/۱۳۸۰ که مکلف به نگهداری دفاتر درآمد و هزینه نیستند، مکلفند خلاصه درآمد و هزینه‌های هر واحد شغلی خود را بطور جداگانه و بر اساس ضوابط ذیل و فرم نمونه شماره (۱) به تفکیک هر ماه درج و نگهداری نمایند.

1. جمع فروش کالاهای هر ماه خود را در پایان همان ماه در ستون (فروش کالا) و جمع درآمد و بابت ارائه خدمات را در ستون (درآمد خدمات) درج نمایند.
2. جمع خرید کالاهای مربوط به فعالیت شغلی هر ماه را در پایان همان ماه در ستون خرید کالا درج نمایند.
3. جمع هزینه‌های مربوط به فعالیت شغلی هر ماه را در پایان همان ماه در ستون هزینه‌ها درج نمایند.

مالیات بر درآمد اجاره املاک

مالیات بر املاک و مستغلات را می‌توان در سه دسته طبقه بندی کرد. دسته ی اول مالیات بر اجاره املاک و مستغلات، دسته ی دوم مالیات بر نقل و انتقال املاک و دسته ی سوم شامل مالیات بر مستغلات خالی از سکنه هستند. به استناد ماده 52 قانون مالیات های مستقیم این نوع مالیات به این شکل تعریف می‌شود:

“درآمد شخص حقیقی یا حقوقی ناشی از واگذاری حقوق خود نسبت به املاک واقع در ایران پس از کسر معافیت های مقرر در این قانون مشمول مالیات بر عملکرد املاک است.”

درآمد مشمول مالیات اجاره املاک

ماده 53 قانون مالیات‌های مستقیم درآمد مشمول مالیات اجاره املاک را به شرح ذیل تعیین کرده است:

“درآمد مشمول مالیات املاکی که به اجاره واگذار می گردد عبارت است از کل مال الاجاره اعم از نقدی و غیر نقدی پس از کسر بیست و پنج درصد بابت هزینه ها و استهلاکات و تعهدات مالک نسبت به مورد اجاره”

مبنای تعیین درآمد اجاره املاک

به استناد ماده ۵۴ قانون مالیات‌ها “مال الاجاره از روی سند رسمی تعیین می شود و در صورتی که اجاره نامه رسمی وجود نداشته باشد یا از تسلیم سند یا رونوشت آن خودداری گردد و یا مؤجر علاوه بر اجاره بهاء وجهی بعنوان ودیعه یا هر عنوان دیگر از مستأجر دریافت نموده باشد میزان اجاره بهاء بر اساس املاک مشابه تعیین خواهد شد.”

- تبصره 1 – ارزش اجاری مستغلات در مواردی که باید براساس اجاره بهای املاک مشابه تقویم گردد به وسیله اداره امور مالیاتی که ملک در محدوده آن واقع است تعیین خواهد شد.
- تبصره 2 – از ابتدای سال ۱۳۸۲، مأخذ محاسبه درآمد مشمول مالیات اجاره املاک، ارزش اجاری خواهد بود که توسط کمیسیون تقویم املاک موضوع ماده (۶۴) این قانون برای محدوده شهرها در روستاها و بر اساس هر متر مربع تعیین خواهد شد.

نرخ محاسبه مالیات بر درآمد اجاره املاک

به استناد مفاد ماده قانون مالیات‌های مستقیم مصوب 03/12/1366 و اصلاحیه مورخ 27/11/1380 نرخ محاسبه مالیات بر عملکرد اجاره املاک اشخاص حقیقی بر اساس نرخ‌های مقرر در ماده ۱۳۱ و نرخ محاسبه مالیات بر عملکرد اشخاص حقوقی تابع نرخ ماده ۱۰۵ قانون مزبور صورت خواهد گرفت.

نحوه پرداخت مالیات بر درآمد اجاره املاک

- مالک یا مالکین مکلفند اظهارنامه مالیاتی هر سال در آمد اجاره خود را تا پایان تیر ماه سال بعد به اداره امور مالیاتی مربوطه تسلیم و مالیات متعلقه را نیز پرداخت کنند (ماده ۸۰ ق.م.م)
- در صورتی که مستأجر اشخاص حقوقی (اعم از دولتی یا خصوصی و یا نهادهای عمومی غیر دولتی) باشند هنگام پرداخت اجاره بهاء مکلفند مالیات متعلقه را بر اساس قانون محاسبه، کسر و ظرف مدت ده روز پس از کسر مالیات مربوطه را به اداره امور اقتصادی و دارائی محل وقوع ملک پرداخت و رسید آن را به مؤجر تسلیم نمایند. (تبصره ۹ ماده ۵۳ ق.م.م)

معافیت های مالیات بر عملکرد اجاره املاک (مستغلات)

محل سکونت پدر و مادر یا همسر یا فرزند یا اجداد همچنین محل سکونت افراد تحت تکفل مالک اجاره تلقی نمی شود مگر این که به موجب اسناد و مدارک ثابت گردد که اجاره پرداخت می شود در صورتی که چند واحد مسکونی محل سکونت مالک و یا افراد مزبور باشد یک واحد برای سکونت مالک و یک واحد مسکونی برای هر یک از افراد مذکور به انتخاب مالک از شمول مالیات موضوع اجاره معاف هستند؛ یعنی چنانچه مالک دارای 4 واحد مسکونی و سه فرزند بالغ باشد می تواند یک واحد برای خود فرزندان یک واحد تخصیص دهد و از شمول مالیات اجاره معاف باشد. (تبصره ۱ ماده ۳)

هرگاه مالک، خانه یا آپارتمان مسکونی خود را به اجاره واگذار نماید و خود محل دیگری برای سکونت خویش اجاره نماید یا از خانه سازمانی که کارفرما در اختیار او می گذارد استفاده کند، در احتساب درآمد مشمول مالیات این فصل، میزان مال الاجاره ای که به موجب سند رسمی یا قرارداد می پردازد یا توسط کارفرما از حقوق وی کسر و یا برای محاسبه مالیات حقوق رسمی یا قرارداد می پردازد یا توسط کارفرما از حقوق وی کسر و یا برای محاسبه مالیات حقوق تقویم می گردد از کل مال الاجاره دریافتی او کسر خواهد شد (ماده ۵ ق.م.م).

در مورد شخص حقیقی که هیچ گونه درآمدی ندارد تا میزان معافیت مالیاتی درآمد حقوق موضوع ماده (۸۴) این قانون از درآمد مشمول سالانه مستغلات از مالیات معاف و مازاد طبق مقررات این فصل مشمول مالیات است. مشمولات این ماده باید اظهارنامه مخصوصی طبق نمونه ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه خواهد شد به اداره امور مالیاتی مربوط باید خلاصه مندرجات اظهارنامه مودی را به اداره امور مالیاتی محل سکونت مودی ارسال دارد و در صورتی که ثابت شود اظهارنامه مودی خلاف واقع است مالیات متعلق به اضافه یک برابر آن بعنوان جریمه وصول خواهد شد. در اجرای حکم این ماده حقوق بازنشستگی و وظیفه دریافتی و جوایز و سود ناشی از سپرده های بانکی درآمد تلقی نخواهد شد.

- تبصره 1 - حکم این ماده در مورد فرزندان صغیری که تحت ولایت پدر باشند جاری نخواهد بود.
- تبصره ۲ - در صورتی که سایر درآمدهای مشمول مالیات ماهانه مودی کمتر از مبلغ مذکور در این ماده باشد، آن مقدار از درآمد مشمول مالیات اجاره املاک که با سایر درآمدهای مودی بالغ بر مبلغ فوق باشد معاف و مازاد طبق مقررات این فصل مشمول مالیات خواهد بود. (تبصره 2 ماده ۵۷ ق.م.م) و همچنین به موجب ماده (۱۱) قانون تشویق احداث و عرضه واحدهای مسکونی (استیجاری) مصوب 24/3/1377 کلیه واحدهای مسکونی زیربنای ۱۵۰ متر مربع در تهران و ۲۰۰ متر در سایر نقاط و کمتر که به منظور سکونت به اجاره واگذار شدند از پرداخت 100٪ مالیات بر عملکرد اجاره معاف می شوند.

نحوه محاسبه و کسر مالیات تکلیفی در آمد اجاره املاک

با توجه به مفاد تبصره ۹ ماده ۵۳ قانون مالیات‌های مستقیم کلیه اشخاص حقوقی (اعم از دولتی یا خصوصی یا نهادهای عمومی غیردولتی) مکلف هستند هنگام پرداخت اجاره بهای مالیات متعلق به شرح ماه (105) یا (131) قانون مزبور حسب مورد محاسبه کسر و ظرف ده روز به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز و رسید پرداخت را به مالک تسلیم کنند.

با استفاده از تبصره فوق چنانچه اجاره املاک ماهانه، سه ماهه، شش ماهه و یا سالیانه پرداخت شود تکلیف فوق حسب مورد به ترتیب 12، 2، 4 و یا یک مرتبه در سال باید انجام شود. چنانچه مالک مورد اجاره (املاک و مستغلات) بیش از یک نفر باشند، پس از کسر معافیت 25 درصد بابت استهلاك نخست باید درآمد اجاره به نسبت مالکیت مالکان مشخص شده و سپس بر اساس سهم هر یک از مالکین مالیات مربوطه محاسبه و کسر شود.

مالیات بر درآمد املاک

مالیات بر درآمد املاک مالیاتی است که از درآمد شخص حقیقی یا حقوقی ناشی از واگذاری حقوق خود نسبت به املاک واقع در ایران پس از کسر معافیت مقرر اخذ می‌شود.

مالیات بر عملکرد املاک مواد ۵۲ تا ۸۰ قانون مالیات‌های مستقیم

به استناد ماده ۵۹ قانون مالیات‌های مستقیم نقل و انتقال قطعی املاک به مأخذ ارزش معاملاتی در نرخ پنج درصد (۵٪) و همچنین انتقال حق واگذاری محل به مأخذ وجوه دریافتی مالک یا صاحب حق و به نرخ دو درصد (۲) در تاریخ انتقال از طرف مالکان عین یا صاحبان حق مشمول مالیات است.

- تبصره ۱ - چنانچه برای مورد معامله ارزش معاملاتی تعیین نشده باشد، ارزش معاملاتی نزدیک‌ترین محل مشابه مبنای محاسبه مالیات خواهد بود.
- تبصره ۲ - حق واگذاری محل از نظر این قانون عبارت است از حق کسب یا پیشه یا حق تصرف محل یا حقوق ناشی از موقعیت تجاری محل یا حقوق ناشی از موقعیت تجاری محل.

اشخاص مشمول مالیات بر درآمد املاک

کلیه اشخاص حقیقی یا حقوقی اعم از اینکه مالک عین ملک و یا مستأجر دارای حق واگذاری محل بابت هرگونه واگذاری سرقفلی محل کسب خود یا انتقال حقوق مربوط به حق تصرف محل و یا حقوق ناشی از موقعیت تجاری مشمول مالیات هستند.

نقل و انتقال قطعی املاک

با توجه به اصلاح ماده ۵۹ و حذف ماده ۶۰ و تبصره‌های آن و نیز حذف ماده ۶۲ قانون مالیات‌های مستقیم از تاریخ اجرای ماده اصلاح مزبور (1371/1/1) مالیات نقل و انتقالات قطعی املاک بدون در نظر گرفتن تاریخ تملک مالک، از مأخذ ارزش معاملاتی

زمان انتقال و به نسبت سهم هر مالک، به نرخ مقرر در ماده ۵۹ محاسبه و وصول خواهد شد و در صورتی که ملک مورد معامله فاقد ارزش معاملاتی باشد ارزش معاملاتی نزدیک‌ترین محل مشابه مبنای محاسبه مالیات قرار خواهد گرفت. ضمناً چنانچه ملک در سنوات قبل دارای ارزش معاملاتی بوده ولی در سال انتقال برای آن ارزش معاملاتی تعیین نشده باشد در این صورت آخرین ارزش معاملاتی تعیین شده قبلی فاقد اعتبار خواهد بود.

چگونگی تعیین ارزش معاملاتی املاک

تعیین ارزش معاملاتی املاک به عهده کمیسیون تقویم املاک متشکل از هفت عضو است که در تهران از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور و وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، جهاد کشاورزی آینده سازمان ثبت و اسناد و املاک و سه نفر متعمد محل بصیر و مطلع در تقسیم املاک به معرفی شورای شهر و در شهرستان‌ها از مدیران کل یا روسای ادارات امور مالیاتی، مسکن و شهرسازی، جهاد کشاورزی و ثبت و اسناد و املاک به ترتیب در مراکز استان‌ها یا شهرستان‌ها حسب مورد و یا نمایندگان آن‌ها و سه نفر معتمد و مطلع در امور تقویم املاک به معرفی شورای شهر تشکیل و هر سال یکبار نسبت به تعیین ارزش معاملاتی املاک اقدام خواهد نمود (ماده ۶۴ ق.م.م).

معافیت نقل و انتقال املاک

1. نقل و انتقال قطعی املاک که در اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی به عمل آمده و یا خواهد آمد و واحدهای مسکونی از طرف شرکت‌های تعاونی مسکن به اعضاء آن‌ها مشمول مالیات نقل و انتقال نیستند (ماده ۶۵ ق.م.م).
2. در صورتی که انتقال گیرنده دولت یا مؤسسات وابسته به آن‌ها بوده و همچنین در مواردی که ملک به وسیله اجرای ثبت و یا سایر ادارات دولتی به قائم مقامی مالک انتقال داده شود چنانچه بهای مذکور در سند کمتر از ارزش معاملاتی باشد در محاسبه مالیات نقل و انتقال بهای مذکور در سند به جای ارزش معاملاتی هنگام انتقال حسب مورد ملاک عمل قرار خواهد گرفت.
3. فسخ معاملات قطعی املاک بر اساس حکم مراجع قضایی به طور کلی و اقاله یا فسخ معاملات قطعی املاک در سایر موارد تا شش ماه بعد از انجام معامله به عنوان معامله جدید مشمول مالیات نقل و انتقال نخواهد بود (ماده ۶۷ ق.م.م).
4. املاکی که در اجرای ماده ۳۴ قانون ثبت مصوب مرداد ۱۳۲۰ و اصلاحات بعدی آن به دولت تملیک می شود از پرداخت مالیات نقل و انتقال قطعی معاف است. (ماده ۶۸ ق.م.م)
5. اولین انتقال قطعی واحدهای مسکونی ارزان و متوسط قیمت که ظرف مدت ۱۰ سال از تاریخ تصویب این قانون مطابق ضوابط و قیمت‌هایی که وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی و امور اقتصادی و دارایی تعیین می نمایند احداث و حداکثر در مدت یک سال از تاریخ انقضای مهلت اجرای برنامه احداث که حسب مورد توسط وزارت مسکن و شهرسازی با شهرداری محل تعیین می شود منتقل گردد از پرداخت مالیات بر نقل و انتقال قطعی املاک معاف می باشد. (ماده ۶۹ ق.م.م)
6. هر گونه مال یا وجوهی که از طرف وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها بابت عین یا حقوق راجع به املاک و اراضی برای ایجاد و یا توسعه مناطق نظامی یا مرافق عامه از قبیل توسعه با احداث جاده، راه آهن، خیابان، معابر، لوله کشی آب و نفت و گاز، حفر نهر و نظایر آن‌ها به مالک یا صاحب حق تعلق می گیرد یا حساب وی به ودیعه گذاشته می شود از مالیات نقل و انتقال معاف خواهد بود.

املاکی که طبق قوانین مربوطه در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده یا می رسد در صورت انتقال به سازمان میراث فرهنگی کشور نسبت به کل مالیات نقل و انتقال قطعی متعلق و در سایر موارد که مالکیت در دست اشخاص باقی می ماند نسبت به 50٪ مالیات مربوط به درآمد موضوع فصل مالیات بر عملکرد املاک از معافیت مالیاتی برخوردار خواهد شد و همچنین هرگونه وجه یا مالی که از طرف اشخاص مذکور بابت تملک املاک یا حقوق واقع در محدوده طرح‌های نوسازی، بهسازی و بازسازی محلات قدیمی و بافت‌های فرسوده‌ی شهرها به مالکین یا صاحبان حق تعلق می گیرد از پرداخت مالیات، نقل و انتقال معاف است (ماده 70 ق.م.ق)

مالیات وکلای دادگستری یا حق الوکاله

مالیات وکلای دادگستری یا حق الوکاله وکلای دادگستری و کسانی که در محاکم اختصاصی وکالت می کنند مکلفند در وکالت‌نامه‌های رقم حق الوکاله‌ها را قید نمایند و معادل پنج درصد (۵) آن بابت علی الحساب مالیاتی روی وکالت تمبر الصاق و ابطال نمایند که در هر حال مبلغ تمبر حسب مورد نباید کمتر از میزان مقرر در زیر باشد. (ماده 103 ق.م.ق)

1. در دعاوی و اموری که خواسته آن‌ها مالی است پنج درصد (۵٪) حق الوکاله مقرر در تعرفه برای هر مرحله
2. در مواردی که موضوع وکالت مالی نباشد یا تعیین بهای خواسته قانوناً لازم نیست و همچنین در دعاوی کیفری که تعیین حق الوکاله به نظر دادگاه است پنج درصد (۵٪) حداقل حق الوکاله مقرر در آئین نامه حق الوکاله برای هر مرحله.
3. در دعاوی کیفری نسبت به مورد ادعای خصوصی که مالی باشد بر طبق مفاد حکم بند (الف) این ماده.
4. در مورد دعاوی و اختلافات مالی که در مراجع اختصاصی غیر قضایی رسیدگی و حل و فصل می شود و برای حق الوکاله آن‌ها تعرفه خاص مقرر نشده است از قبیل اختلافات مالیاتی و عوارض توسعه معابر شهرداری و نظایر آن‌ها

مفاد این بند درباره اشخاصی که وکالت در مراجع مذکور در این بند اقدام می نمایند (ولو اینکه وکیل دادگستری نباشند) نیز جاری است. جز در مورد کارمندان مودی یا پدر مادر برادر خواهر، پسر، دختر نوه و همسر مودی.

- تبصره ۱ - در هر مورد که طبق مفاد این ماده عمل نشده باشد وکالت وکیل با رعایت مقررات قانون آئین دادرسی مدنی در هیچیک از دادگاه‌ها و مراجع مزبور قابل قبول نخواهد بود مگر در مورد وکالت‌های مرجوعه از طرف وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها و م وابسته به دولت شهرداری‌ها که محتاج به ابطال تمبر روی وکالت‌نامه نیستند.
- تبصره ۲ - وزارتخانه‌ها دولت و شهرداری‌ها مکلف کسر و بابت علی الحساب مال وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به دارایی‌ها مکلفند از وجوهی که بابت حق الوکاله به وکلا پرداخت می کنند پنج درصد (۵) آن را علی الحساب مالیاتی وکیل ظرف ده روز به اداره مالیاتی محل پرداخت نمایند.
- تبصره ۳ - در صورتی که پس از ابطال تمبر تعقیب دعوی به وکیل دیگری واگذار شود وکیل جدید مکلف به ابطال تمبر روی وکالت‌نامه مربوط نخواهد بود.
- تبصره ۴ - در مواردی که دادگاه حق الوکاله یا خسارت حق الوکاله را بیشتر یا کمتر از مبلغی که مأخذ ابطال تمبر روی وکالت‌نامه قرار گرفته است تعیین نمایند مدیران دفتر دادگاه مکلف اند میزان مورد حکم تابی را به اداره امور مالیاتی مربوط اطلاع دهند تا مابه التفاوت مورد محاسبه قرار گیرد.

نکته: در صورت تخلف از مقررات قانونی مختلف علاوه بر اصل تمبر معادل ۲ برابر آن جریمه خواهد شد.

مالیات بر درآمد کشاورزی

درآمد حاصل از کلیه فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهیگیری، نوغان داری، احیای مراتع و جنگل‌ها، باغات اشجار از هر قبیل و نخلیات از پرداخت مالیات معاف است.

دولت مکلف است مطالعات و بررسی‌های لازم را در زمینه کلیه فعالیت‌های کشاورزی و آن رشته از فعالیت‌های مزبور که ادامه فعالیت آن‌ها ضرورت داشته باشد معمول و لایحه مربوط را حداکثر تا آخر برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی به مجلس تقدیم نماید.

مالیات بر درآمد اتفاقی

درآمد نقدی و غیر نقدی که شخص حقیقی یا حقوقی به صورت بلاعوض و یا از طریق معاملات محاباتی و یا به عنوان جایزه یا هر عنوان دیگر از این قبیل تحصیل می‌نماید، مشمول مالیات اتفاقی به نرخ مقرر در ماده ۱۳۱ ق.م.م می‌گردد (ماده ۱۱۹ ق.م.م).

درآمد مشمول مالیات اتفاقی

درآمد مشمول مالیات اتفاقی عبارتست از صد در صد درآمد حاصله و در صورتی که غیر نقدی باشد به بهای روز تحقق درآمد طبق مقررات تقدیم می‌شود مگر در مورد املاکی که در اجرای مفاد ماده (۶۴ ق.م.م) برای آن‌ها ارزش معاملاتی تعیین شده است که در این صورت ارزش معاملاتی ماخذ محاسبه مالیات قرار خواهد گرفت (ماده ۱۲۰ ق.م.م).

تبصره: در مورد صلح معوض و هبه معوض باستثنای مواردیکه مشمول ماده ۶۳ ق.م.م است درآمد مشمول مالیات عبارتست از مابه التفاوت ارزش عوضین که بر اساس مقررات این ماده تعیین می‌شود نسبت به طرف معامله ای که از آن منتفع شده است.

وظایف مؤدیان مشمول مالیات در درآمد اتفاقی

صاحبان درآمد موضوع این فصل مکلفند در هر سال اظهارنامه مالیاتی خود را در مورد منافع ماده (۱۲۳ ق.م.م) تا آخر اردیبهشت ماه سال بعد و در سایر موارد ظرف سی روز از تاریخ تحصیل در آمد یا تعلق منافع به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم و مالیات متعلق را بپردازد. در صورتی که معامله در دفاتر اسناد رسمی انجام و مالیات وصول شده باشد تکلیف تسلیم اظهارنامه ساقط می‌شود (ماده ۱۲۶ ق.م.م).

درآمدهایی که مشمول مالیات اتفاقی نمی‌گردد

۱. کمک‌های نقدی و غیر نقدی بلاعوض سازمان‌های خیریه یا عام المنفعه یا وزارتخانه‌ها یا موسسات دولتی و شرکت‌های دولتی یا شهرداری‌ها یا نهادهای انقلاب اسلامی به اشخاص حقیقی پس از مواردی که مشمول مالیات فصل حقوق است.
۲. وجوه یا کمک‌های مالی اهدائی به خسارت دیدگان جنگ، زلزله، سیل، آتش سوزی و یا حوادث غیر مترقبه.
۳. جوایزی که دولت برای تشویق صادرات و تولید و خرید محصولات کشاورزی پرداخت می‌نماید (ماده ۱۲۷ ق.م.م).

چگونگی رسیدگی به مالیات در آمد اتفاقی

درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی ناشی از درآمدهای اتفاقی از طریق رسیدگی به دفاتر تشخیص می‌گردد و مالیات‌هایی که طبق مقررات این فصل در منبع پرداخت می‌گردد بعنوان پیش پرداخت مالیات آن‌ها منظور خواهد شد. (ماده 128 ق.م.م)

تعریف مالیات حقوق؛ محاسبه مالیات حقوق و پرداخت آن وظیفه کیست؟

برای تعریف مالیات حقوق، باید به ماده 82 قانون مالیات‌های مستقیم رجوع کنیم. طبق این ماده «درآمدی که شخص حقیقی در خدمت شخص دیگر (اعم از حقیقی یا حقوقی) در قبال تسلیم نیروی کار خود بابت اشتغال در ایران برحسب مدت یا کار انجام‌یافته به‌طورنقد یا غیرنقد تحصیل می‌کند، مشمول مالیات بر درآمد حقوق است.» به بیان ساده‌تر، هر شخصی که در قبال انجام کاری برای شخصی دیگر، حقوق و دستمزد دریافت می‌کند، مشمول پرداخت مالیات حقوق خواهد بود.

در نظر داشته باشید که طبق ماده 86 قانون مالیات‌های مستقیم (ق.م.م) و تبصره این ماده، مالیات حقوق جزو مالیات‌های تکلیفی محسوب می‌شود. مالیات تکلیفی بدین معناست که شناسایی مبلغ و پرداخت مالیات حقوق پرسنل به عهده پرداخت‌کننده حقوق (کارفرما) است و پرسنل در قبال پرداخت مالیات حقوق وظیفه‌ای ندارند.

نرخ مالیات حقوق 1402 چقدر است؟

در این قسمت از مقاله بر اساس آخرین قوانین، خبرها و به‌روزرسانی‌ها، نرخ و محاسبه مالیات حقوق 1402 را بررسی می‌کنیم. به‌عنوان مثال، اگر مجموع پرداختی مشمول مالیات یک کارگر 13 میلیون تومان شد، در ابتدا آستانه معافیت 10 میلیون تومان از آن کسر می‌شود؛ سپس باقی‌مانده آن در نرخ مصوب ضرب شده و میزان مالیات حقوق او مشخص خواهد شد. مبلغ مالیات بر درآمد حقوق، پیش واریز حقوق به حساب کارگر از آن کسر می‌شود. با استفاده از نرم افزار حسابداری سپیدار برای محاسبه حقوق و دستمزد، به راحتی می‌توانید محاسبه مالیات حقوق 1402 را انجام دهید.

فرایند محاسبه مالیات بر حقوق کارگران چگونه است؟

مالیات و نرخ آن هر ساله یک مسئله مهم برای تمامی مشمولان است و در واقع همه مودیان در ابتدای سال منتظر اعلام بخشنامه مراجع قانونی در خصوص میزان معافیت مالیاتی و چگونگی محاسبه آن هستند. اما در میان همه مودیان و مشمولان، مالیات کارگران و افرادی که در کارخانه‌های تولیدی یا خدماتی کار می‌کنند به دلیل اینکه سطح درآمد پایین تری دارند از اهمیت خاصی برخوردار بوده و همیشه مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفته است.

اینکه نمایندگان کارگران چقدر می‌توانند حقوق کارگران را رعایت کنند و چقدر شرایط اقتصادی و تورم موثر است همه بستگی به کمسیون تعیین کننده مالیات‌ها دارد و در نهایت خروجی این کمسیون الزامات قانونی را به همراه دارد؛ و کارفرمایان موظف می‌شوند قبل از پرداخت حقوق کارگران خود مالیات تکلیفی آن را کسر کرده و باقی مانده حقوق را به حساب آن‌ها واریز نمایند.

مالیات حقوق کارگران چقدر است؟

تفاوتی بین مالیات حقوق کارگران و کارمندان از نظر کسر مالیات وجود ندارد. در پایان هر سال نرخ مالیات بر درآمد برای همه کارگران و کارمندا به صورت یکسان تعیین می‌شود. نکته‌ای که مهم است به آن توجه کنیم این است که نرخ مالیات با توجه به میزان درآمدی که کارمند یا کارگر دارد تعیین می‌شود. برای تعیین نرخ مالیات بر درآمد هر سال، ابتدا مقدار حقوقی که معاف از مالیات است مشخص خواهد شد؛ برای مثال حداکثر حقوق معاف از مالیات برای سال 1402 برابر با 10 میلیون تومان تعیین شده است.

بعد از تعیین میزان حقوقی که معاف از مالیات است، نرخ مالیات به صورت پله‌ای تعیین می‌شود. به عبارت دیگر به میزانی که درآمد بالاتری داشته باشید، باید براساس نرخ‌های مالیاتی بالاتری مالیات حقوق خودتان را پرداخت کنید. برای درک بهتر موضوع به این مثال مالیات حقوق توجه کنید: برای مثال کسانی که در سال 1402 بین 10 میلیون تومان تا 14 میلیون تومان حقوق می‌گیرند باید 10٪ مالیات پرداخت کنند و کسانی که بین 14 میلیون تومان تا 23 میلیون تومان درآمد دارند باید 15٪ مالیات پرداخت کنند. مدیران مالی و حسابداران شرکت‌ها می‌توانند به کمک نرم افزار حقوق و دستمزد، به راحتی محاسبه مالیات حقوق را انجام دهند.

مالیات حقوق بازنشستگان چقدر است؟ نحوه محاسبه مالیات حقوق

بازنشستگان

در ماده 91 قانون مالیات‌های مستقیم، قانون گذار درباره معافیت‌های مربوط به مالیات بر درآمد صحبت کرده است. مواردی که معاف از مالیات هستند در چند بند آورده شده است. قانون گذار در یکی از بندهای ماده 91، مواردی را به عنوان معاف از مالیات اعلام می‌کند:

“حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری و پایان خدمت و خسارت اخراج و بازخرید خدمت و وظیفه یا مستمری پرداختی به وراثت و حق سنوات و حقوق ایام مرخصی استفاده نشده”.

همان طور که می‌بینید بر اساس این بند از ماده 91 قانون مالیات‌های مستقیم، حقوق بازنشستگان از جمله بازنشستگان تأمین اجتماعی از پرداخت هر گونه مالیات بر درآمد معاف شده است.

جریمه عدم پرداخت مالیات حقوق 1402 چقدر است؟

طبق قانون مالیات‌ها، ارسال لیست مالیات حقوق پرسنل و ورود به سامانه مالیات حقوق در هر ماه اجباری است و باید پس از انجام محاسبات حقوق و تهیه گزارش‌ها، لیست مربوطه فرستاده شود.

عدم ارائه لیست حقوق توسط پرداخت کنندگان حقوق در موعد مقرر / ارسال لیست خلاف اطلاعات واقعی	۲٪ حقوق پرداختی
عدم پرداخت به موقع مالیات حقوق توسط پرداخت کنندگان حقوق	۱۰٪ مالیات پرداخت نشده در موعد مقرر ۲.۵٪ مالیات به ازای هر ماه تاخیر از سررسید

نحوه محاسبه مالیات بر حقوق کارکنان دولتی و غیر دولتی چگونه است؟

مالیات بر حقوق چگونه محاسبه می‌شود؟ جزء (۵) بند (الف) تبصره) ۱۲ (قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور درباره میزان مالیات حقوق این‌طور می‌گوید:

سقف معافیت مالیاتی سالانه موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم در سال ۱۴۰۲ مبلغ صد میلیون (100,000,000) ریال تعیین می‌شود.

نرخ مالیات بر درآمد حقوق کارکنان دولتی و غیردولتی اعم از مجموع مندرج در احکام کارگزینی شامل حق شغل، حق شاغل، فوق العاده مدیریت و فوق العاده مستمر و غیرمستمر و سایر پرداختی‌ها و کارانه به استثنای عیدی پایان سال به شرح زیر است:

۱-۵- نسبت به مازاد صد میلیون (100,000,000) ریال تا یکصد و چهل میلیون (140,000,000) ریال، ده درصد (10%)

۲-۵- نسبت به مازاد یکصد و چهل میلیون (140,000,000) ریال تا دویست و سی میلیون (230,000,000) ریال، پانزده درصد (۱۵٪)

۳-۵- نسبت به مازاد دویست و سی میلیون (230,000,000) ریال تا سیصد و چهل میلیون (340,000,000) ریال، بیست درصد (۲۰٪)

۴-۵- نسبت به مازاد سیصد و چهل میلیون (340,000,000) ریال به بالا، سی درصد (۳۰٪)

آیا مالیات بر درآمد کارمندان دولت با کارکنان غیر دولتی متفاوت است؟

بر اساس قانون، همه افرادی که برای شخص دیگری (شخص حقیقی یا حقوقی) کار کرده و در ازای تسلیم نیروی کار خود بر اساس مدت زمان یا کار انجام شده درآمد کسب می‌کنند، مشمول مالیات حقوق کارکنان خواهند شد. این یعنی بین کارمندی دولت و کارکنان غیر دولتی هیچ تفاوتی وجود ندارد و همه موظفانند که مالیات بر درآمد را پرداخت کنند.

مالیات بر حقوق و دستمزد، فقط یکی از انواع مالیات‌هایی است که مردم در طول سال پرداخت می‌کنند. برای آشنایی با همه مالیات‌ها و نحوه پرداخت آن‌ها، پیشنهاد می‌کنیم که مقاله آشنایی با انواع مالیات را مطالعه کنید.

آخرین زمان ارسال فایل مالیات حقوق چه زمانی است؟

در مباحث آموزش مالیات و مطابق ماده ۸۶ ق.م.م، پرداخت‌کنندگان حقوق هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن، مکلفانند مالیات متعلق را طبق مقررات ماده ۸۵ ق.م.م محاسبه و کسر کنند؛ سپس تا پایان ماه بعد ضمن تسلیم فهرست متضمن نام و نشانی دریافت‌کنندگان حقوق و میزان آن را، به اداره امور مالیاتی محل پرداخت کرده و در ماه‌های بعد فقط تغییرات را اعمال کنند. توجه کنید این مهلت طبق ماده قانونی تا سال گذشته 30 روزه بوده و در قانون جدید آخرین روز ماه بعدی است.

اشخاص مشمول پرداخت مالیات حقوق

کلیه افرادی که به هر شکل مشغول به کار هستند، حقوق دریافت می‌کنند و بیمه تامین اجتماعی برای آن‌ها لحاظ می‌شود، باید بخشی از حقوق دریافتی خود را به‌عنوان مالیات حقوق به وزارت اقتصاد و دارایی پرداخت کنند.

میزان مالیات حقوق در هر سال متفاوت است و طبق بخشنامه‌هایی به کلیه کارفرماها و بنگاه‌های اقتصادی ارسال می‌شود. بعد از اعلام نرخ مالیات حقوق کارفرما موظف است مالیات تعلق گرفته به حقوق و مزایای کارکنان خود را کسر کرده و مالیات بر حقوق کارکنان را به حساب مشخص شده وزارت امور اقتصادی و دارایی واریز کند.

درآمدهای معاف از مالیات چیست؟ (معافیت مالیاتی حقوق سال 1402)

معافیت مالیاتی حقوق دارای 13 بند مختلف است که در ماده 91 ق.م.م بطور شفاف مورد بحث قرار گرفته و در ادامه آورده شده است:

- مدیران و اعضای هیئت‌های سیاسی خارجی که به کشور وارد می‌شوند. هم‌چنین اعضای نمایندگی‌های فوق‌العاده از دولت‌های بین‌المللی که در کشور حضور دارند. البته این معافیت مالیات حقوق به شرط وجود معاملات متقابل قابلیت اجرایی دارد.
- رؤسا و اعضای مأموریت‌های کنسولی خارجی در ایران و هم‌چنین کارمندان مؤسسات فرهنگی دولت خارجی نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دولت متبوع خود به شرط معامله متقابل.
- کارشناسان خارجی که با موافقت دولت جمهوری اسلامی ایران از محل کمک‌های بلاعوض فنی و اقتصادی و علمی و فرهنگی دولت خارجی و یا مؤسسات بین‌المللی به ایران اعزام می‌شوند.

- کارمندان محلی سفارتخانه‌ها و کنسولگری‌ها و نمایندگان دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دولت جمهوری اسلامی ایران در صورتی که دارای تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران نباشند به شرط معامله متقابل.
- حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری و پایان خدمت و خسارت اخراج و باز خرید خدمت و وظیفه یا مستمری پرداختی به وراث و حق سنوات و حقوق ایام مرخصی استفاده نشده که در موقع بازنشستگی یا از کارافتادگی به حقوق بگیر پرداخت می‌شود.
- هزینه سفر و فوق العاده مسافرت مربوط به شغل.
- مسکن واگذاری در محل کارگاه یا کارخانه جهت استفاده کارگران و خانه‌های ارزان قیمت سازمانی در خارج از محل کارگاه یا کارخانه که مورد استفاده کارگران قرار می‌گیرد.
- وجوه حاصل از بیمه بابت جبران خسارت بدنی و معالجه و امثال آن.
- عیدی سالانه یا پاداش آخر سال جمعاً معادل یک دوازدهم میزان معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) این قانون.
- خانه‌های سازمانی که با اجازه قانونی یا به موجب آیین‌نامه‌های خاص در اختیار مأموران کشوری گذارده می‌شود.
- وجوهی که کارفرما بابت هزینه معالجه کارکنان خود یا افراد تحت تکفل آن‌ها مستقیماً یا به وسیله حقوق بگیر به پزشک یا بیمارستان به استناد اسناد و مدارک مثبت پرداخت کند.
- مزایای غیرنقدی پرداختی به کارکنان حداکثر معادل دو دوازدهم معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون.
- درآمد حقوق پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اعم از نظامی و انتظامی، مشمولان قانون استخدامی وزارت اطلاعات و جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و آزادگان.

معافیت سالانه مزایای غیرنقد در سال 1402 چقدر است؟

طبق بند 12 ماده 91 ق.م.م. مزایای غیرنقدی به میزان دو دوازدهم معافیت سالانه از پرداخت مالیات معاف است. میزان معافیت سالانه مالیات سال 1402 برابر است با:

$$12 \times \text{معافیت ماهانه} = \text{معافیت مالیات سالانه}$$

$$12 \times 100,000,000 = \text{معافیت سالانه سال 1402}$$

$$\text{ریال } 1,200,000,000 = \text{معافیت سالانه سال 1402}$$

بنابراین:

$$12 \div (2 \times \text{معافیت مالیاتی سالانه}) = \text{معافیت مزایای غیرنقد}$$

$$= (12 \div 1,200,000,000) \times 2 \times \text{معافیت مزایای غیرنقد}$$

$$\text{ریال } 200,000,000 = \text{معافیت مزایای غیرنقد}$$

معافیت مالیات بر حقوق سال 1402 چقدر است؟

سخنگوی کمیسیون تلفیق لایحه بودجه 1402 گفت که سقف معافیت مالیاتی کارکنان دولت در سال آینده، 10 میلیون تومان شد و حقوق‌های بیشتر از این میزان مشمول مالیات پلکانی خواهند شد. رحیم زارع در توضیح مصوبه کمیسیون تلفیق بودجه 1402 گفت: کمیسیون تلفیق تصویب کرد که حقوق‌های تا 10 میلیون تومان از مالیات معاف شوند.

وی افزود: مالیات حقوق‌های بین 10 میلیون تومان تا 14 میلیون تومان، 10 درصد، از 14 تا 23 میلیون تومان، 15 درصد، از 23 تا 34 میلیون تومان 20 درصد و بیشتر از 34 میلیون تومان، 30 درصد تعیین شد. به گفته زارع، این مالیات‌ها شامل مابه‌التفاوت هر پلکان می‌شود.

حقوق اعضای رسمی هیئت علمی دانشگاه‌ها با رعایت ماده 5 قانون اصلاح پاره‌ای از مقررات مربوط به پایه حقوق اعضای رسمی هیئت علمی (آموزشی و پژوهشی) شاغل و بازنشسته دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی مصوب 1368/16 با اصلاحات و الحاقات بعدی، با رعایت معافیت‌های مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم، در سال 1402 مشمول مالیات به نرخ ده درصد (10٪) خواهد بود. همچنین از مهم‌ترین گروه‌هایی که معاف هستند، مالیات حقوق ایثارگران و بستگان درجه یک آنها هستند.

بر اساس ماده (5) قانون اصلاح پاره‌ای از مقررات مربوط به پایه حقوق اعضای رسمی هیئت علمی (آموزشی و پژوهشی) شاغل و بازنشسته دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، از درآمد مشمول مالیات اعضای هیئت علمی موضوع این قانون حداکثر ده درصد (10٪) به عنوان مالیات کسر خواهد شد. با توجه به اینکه در جزء (4) بند (الف) تبصره 12 مذکور عبارت «کارانه» خارج از موارد استثنا شده مربوط به حقوق اعضای هیئت علمی به کار رفته است، بنابراین کارانه دریافتی توسط اعضای هیئت علمی (با رعایت بخشنامه شماره 200/98/518 مورخ 1398/11/21) مشمول نرخ ده درصد (10٪) نبوده و با توجه به میزانی که حقوق و مزایای اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها نرخ پلکانی مقرر را پوشش می‌دهد به نرخ بعدی مشمول مالیات خواهد بود.

به عنوان مثال: چنانچه حقوق و مزایای فوق العاده اعضای رسمی هیأت علمی مبلغ (1.440.000.000) ریال باشد، کارانه دریافتی به نرخ‌های مربوط به درآمد مزاد بر مبلغ یاد شده (حسب مورد بیست درصد (20٪)، بیست و پنج درصد (25٪) و...) مشمول مالیات خواهد بود.

با توجه به استثنای احکام تبصره‌های (1) و (2) ماده 86 قانون مالیات‌های مستقیم از مقررات جزء (4) بند الف تبصره 12 یادشده، تمامی احکام تبصره‌های (1) و (2) ماده واحده قانون اصلاح ماده 86 قانون مالیات‌های مستقیم مصوب 1396/4/27 اعم از نرخ و... مطابق مقررات، در سال 1402 کماکان لازم الاجراست.

با توجه به اینکه درآمد حقوق قضات از نرخ‌های مقرر در جزء (4) بند (الف) تبصره 12 قانون بودجه سال 1402 کشور مستثنی گردیده است، درآمد حقوق قضات در سال یاد شده مشمول مقررات ماده 85 قانون مالیات‌های مستقیم بوده و پس از اعمال معافیت مالیاتی سال 1402 تا 7 برابر آن (معادل 3.360.000.000 ریال)، مشمول مالیات به نرخ ده درصد (10٪) و نسبت به مزاد آن مشمول مالیات به نرخ بیست درصد (20٪) خواهد بود.

پیشنهاد می‌کنیم مطالعه سایر مقالات مرتبط با حسابداری مثل استانداردهای حسابداری را در وبلاگ سپیدار سیستم از دست ندهید!

میزان معافیت مالیات عیدی سال 1402 چه مبلغی است؟

برای بسیاری از افراد این سوال به وجود می‌آید که آیا عیدی مالیات دارد؟ طبق قوانین مرتبط با پرداخت عیدی، افرادی که در پایان سال این مبلغ را دریافت می‌کنند موظف به پرداخت مالیات عیدی هستند. در ادامه، قوانین مربوط به محاسبه مالیات عیدی سال 1402 و معافیت مالیاتی عیدی را شرح می‌دهیم.

طبق قانون معافیت مالیات عیدی سال 1402، کارگران و کارمندانی که میزان عیدی آن‌ها کمتر از 10 میلیون تومان باشد، مشمول معافیت مالیات عیدی نمی‌شوند. بنابراین کسانی که بیش از 10 میلیون تومان عیدی دریافت می‌کنند، مشمول مالیات عیدی خواهند بود.

طبق بند 9 ماده 91 ق.م.م عیدی سالانه یا پاداش آخر سال مجموعاً تا میزان یک دوازدهم معافیت مالیات‌های موضوع ماده 84 ق.م.م بدون در نظر گرفتن مدت کارکرد در طول سال از پرداخت مالیات معاف است. پاداش دریافتی در بخش دولتی و خصوصی به مجموع درآمدها اضافه و مشمول مالیات می‌شود. توجه نمایید به استناد ماده 84 ق.م.م معافیت مالیاتی باید بر مبنای درآمد سالانه آن‌ها اعمال شود.

$$\div (12 \times 1) \text{ معافیت مالیاتی سالانه} = \text{معافیت عیدی و پاداش پایان سال}$$

$$= (12 \div 1,200,000,000) \times 1 \text{ معافیت عیدی و پاداش پایان سال}$$

$$\text{ریال } 100,000,000 = \text{معافیت عیدی و پاداش پایان سال}$$

پاداش‌های طول سال به کارمند، مشمول معافیت مالیات عیدی می‌شود؟

خیر. حتی اگر در طول سال چندین پاداش پرداخت شود، تنها پاداش پایان سال و عیدی پرداختی در محاسبه، برابر با یک دوازدهم از 84 معافیت مالیات عیدی مورد بررسی قرار می‌گیرند. این مبلغ با توجه به ماده مقدار کل خواهد بود.

سایر معافیت‌های متعلق به حقوق پرسنل به صورت ماهانه

خوب است بدانید فصل اول باب چهارم قوانین مالیات‌های مستقیم، مربوط به انواع معافیت‌های مالیات است. (تمام معافیت‌ها و نه فقط معافیت‌های حقوق)

طبق ماده 136 ق.م.م وجوه پرداختی بابت بیمه عمر از طرف مؤسسات بیمه که به موجب قراردادهای منعقد شده بیمه عاید ذینفع می‌شود؛ شامل معافیت مالیاتی حقوق می‌شود. به همین خاطر است که سیستم حسابداری سپیدار هم بیمه تکمیلی سهم کارمند را با ضریب یک، معاف از حقوق می‌کند.

همچنین با توجه به ماده 137 ق.م.م و با توجه به بند ۲ بخشنامه ۲۱۱/۴۳۸۵/۱۹۴۱۸ مورخ 1383/11/7 “کارفرمایان بیمه شدگان سازمان تأمین اجتماعی می‌توانند صرفاً با کسر دو هفتم از سهم حق بیمه پرداختی حقوق بگیران بیمه شده و کارفرمایان بیمه شدگان سازمان خدمات درمانی و سایر موسسات بیمه‌گر ایرانی نیز می‌توانند با کسر کل سهم حق بیمه پرداختی حقوق بگیران بیمه شده خود از درآمد حقوق آنان و با قید میزان آن در فهرست‌های حقوق تسلیمی به اداره امور مالیاتی ذیربط مالیات متعلق را محاسبه نمایند.”

مالیات بر درآمد حقوق شامل حقوق دریافتی از شرکت‌های خارجی هم می‌شود!

در مواردی که از اشخاص مقیم خارج که در ایران شعبه یا نمایندگی ندارند حقوق دریافت شود دریافت کنندگان حقوق مکلفند تا پایان ماه بعد از تاریخ دریافت حقوق، مالیات متعلق را طبق مقررات این فصل به اداره امور مالیاتی محل سکونت خود پرداخت و تا آخر تیرماه سال بعد اظهارنامه مالیاتی مربوط به حقوق دریافتی خود را به اداره امور مالیاتی مزبور تسلیم نمایند.

خروج اتباع خارجی از کشور مستلزم پرداخت مالیات حقوق است!

بر اساس ماده 89 قانون مالیات مستقیم، صدور پروانه خروج از کشور یا تمدید پروانه اقامت و یا اشتغال برای اتباع خارجه، به استثنای کسانی که طبق مقررات این قانون از پرداخت مالیات معاف هستند، موکول به ارائه مفصلاً حساب مالیاتی یا تعهد کتبی کارفرمای اشخاص حقوقی ایرانی طرف قرارداد با کارفرمای اتباع خارجی یا اشخاص حقوقی ثالث ایرانی است.

آیا اضافه پرداختی مودی بابت مالیات بر حقوق قابل استرداد است؟

بر اساس ماده 87 قانون مالیات‌های مستقیم اضافه پرداختی بابت مالیات بر درآمد حقوق طبق مقررات این قانون قابل استرداد است مشروط بر اینکه بعد از انقضای تیرماه سال بعد تا آخر آن سال با درخواست کتبی حقوق بگیر از اداره امور مالیاتی محل سکونت مورد مطالبه قرار گیرد. در رابطه با وظیفه اداره امور مالیاتی در این موضوع اشاره شده که اداره امور مالیاتی مذکور موظف است ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم درخواست رسیدگی‌های لازم را معمول و در صورت احراز اضافه پرداختی و نداشتن بدهی قطعی دیگر در آن اداره امور مالیاتی نسبت به استرداد اضافه پرداختی از محل وصولی‌های جاری اقدام کند. البته این در صورتی است که درخواست کننده بدهی مالیاتی دیگری نداشته باشد، در غیر این صورت اضافه پرداختی به حساب بدهی مزبور منظور و مازاد مسترد خواهد شد

انواع مالیات بر مصرف چیست؟

همان‌طور که گفته شد مالیات بر مصرف نوعی از مالیات است که بر روی کالاها و خدمات اعمال می‌شود اما دسته‌بندی دقیق‌تر این نوع مالیات شامل چهار دسته زیر است .

مالیات بر فروش

مالیات بر فروش مالیاتی است که از خرده‌فروشی کالا یا خدمات اخذ می‌شود. در تمام دنیا، مالیات‌های فروش، منبع درآمد قابل توجهی برای دولت‌ها است و حتی در برخی از کشورها، شهرداری‌ها و استانداری‌ها اجازه دارند تا مالیات‌های جداگانه خود را نیز به نرخ مالیات سراسری اضافه کنند. همچنین جالب است بدانید برخی از دولت‌ها نیازهای ضروری مانند خواربار فروشی‌ها را از مالیات بر فروش معاف می‌کنند.

مالیات بر ارزش افزوده

مالیات بر ارزش افزوده نوعی مالیات است که در هر مرحله از زنجیره تامین کالا یا خدمات اعمال می‌شود. ارزش افزوده‌ای که مشمول مالیات می‌شود، تفاوت بین ارزش کالا در زمان شروع تولید و ارزش در زمان فروش آن است. در برخی از کشورها مثل ایالات متحده، مالیات بر ارزش افزوده وجود ندارد، اما در بیش از 160 کشور از جمله ایران مالیات بر ارزش افزوده وجود دارد و بر کالاهای مختلف اعمال می‌شود.

مالیات بر کالاهای وارداتی

مالیات بر کالاهای وارداتی یا مالیات بر واردات، مالیاتی است که توسط یک کشور بر کالاها یا خدمات وارداتی از کشور دیگر وضع می‌شود. تعرفه‌ها معمولاً بر روی مواد خام در سطح تولیدکننده یا برای کالاهای نهایی در سطح توزیع‌کننده تعیین می‌شود. توجه داشته باشید که مالیات بر کالاهای وارداتی با عوارض واردات متفاوت است. مالیات کالاهای وارداتی، نوعی از مالیات مصرفی است که توسط مصرف‌کنندگان برای کالاهای وارداتی پرداخت می‌شود.

مالیات غیر مستقیم

مالیات‌های اعمال شده بر بعضی از کالاها، خدمات و فعالیت‌ها به عنوان مالیات غیر مستقیم شناخته می‌شود. محصولاتی که مشمول مالیات غیر مستقیم هستند عبارت‌اند از سیگار و بنزین و ... برخی از مالیات‌های غیر مستقیم به عنوان مالیات بر گناه شناخته می‌شوند، زیرا برای محصولاتی اعمال می‌شود که دولت می‌خواهد از توزیع زیاد آن‌ها جلوگیری کند، البته این نوع مالیات گاهی اوقات نوعی سوء استفاده بر افزایش مالیات بر مصرف خواهد بود.

برای اشتراک شماره های آینده ی مجله پیام مالیاتی ، مبلغ مربوطه را به حساب شماره

1-910513-8000-263 بانک پاسارگاد به نام امیرحسین جعفری واریز فرمایید و اصل برگه ی واریز وجه (کپی برگه ی واریزی را حتماً نزد خود نگهدارید) را همراه درخواست نامه ی اشتراک (زیر) به نشانی دفتر مجله : تهران ، میدان هفت تیر ، نبش مسجد الجواد ، کوچه ی بهارمستیان ، پلاک 80 ، واحد 23 یا صندوق پستی 1574633711 بفرستید .

دانشجویان مقاطع کارشناسی ، کارشناسی ارشد و دکتری حسابداری و رشته های مرتبط با ارائه ی کارت دانشجویی معتبر (که در آن تاریخ اعتبار کارت مشخص شده باشد) میتوانند از 20 درصد تخفیف بهره مند شوند.

نام کامل مشترک :	
☐ پست عادی	☐ شماره ای
☐ پست سفارشی	☐ شماره ای
☐ مقصد: تهران	☐ دیگر شهر های تهران ☐ دیگر کشورها :
نشانی کامل پستی :	
کد پستی ده رقمی :	
دوره سفارش : از شماره تا شماره	
☐ مشمول تخفیف :	☐ دانشجویی ☐ بیش از 5 شمارگان

موسسه برهان پردازش پویا

Borhan Pardazesh Pouya Institute

ارائه دهنده خدمات مالی، مالیاتی و حسابداری

- اظهارنامه عملکرد و اجاره
- اظهارنامه ارزش افزوده
- گزارش خرید و فروش فصلی
- دفاتر کل - روزنامه
- تحریر دفاتر درآمد-هزینه
- حضور در جلسات بند ۲ و ۳ ماده ۹۷ ق.م.م.
- دفاع از پرونده مالیاتی و تنظیم لایحه
- کاهش جرائم مالیاتی

همراه: ۰۹۱۲۴۴۶۷۲۰۳۸

تلفن: ۸۸۸۶۷۸۰۸ - ۸۸۸۶۸۹۹۷

آموزش دوره های حسابداری با رویکرد کامل کاربردی

تلفن مشاوره: ۸۸۵۹۲۵۷۶ - ۸۸۵۹۲۱۷۴

www.taxcollege.ir